

LUONNOS

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yksityistielain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yksityistielakia.

Esityksen pääasiallisena tavoitteena on sujuvoittaa tiekuntien hallintoa ja päätöksentekoa ja siten edistää yksityisteiden tehokasta tienpitoa. Tavoitteena on myös lisätä liikenneturvallisuutta yksityisteillä ja vahvistaa tieosakkaiden oikeusturvaa.

Esityksessä ehdotetaan yksityistielakia muutettavaksi niin, että tieosakkaalla olisi aiempaa helpompi pääsy eräisiin tiekunnan ja sen toimielimen asiakirjoihin. Tiekunnan perustamiseen ja muutoksiin liittyviä päätöksentekomenettelyjä täsmennettäisiin. Lisäksi tiekunnan toimielimelle säädettäisiin velvollisuus ylläpitää osakasluetteloa. Tieosakkaiden mahdollisuutta vastustaa yhdyskuntateknisen laitteen sijoittamista tiealueelle ehdotetaan rajattavaksi vain tiensuuntaisiin runkolinjahankkeisiin.

Tiemaksun ja käyttömaksun perimistä koskevaa pykälää ehdotetaan täsmennettäväksi niin, että verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain mukaisen perustevalituksen käyttömahdollisuus tiemaksujen virheellisestä maksuunpanosta suljettaisiin pois.

Lisäksi esityksen mukaan yksityistietoimituksen toimivaltaa lisättäisiin niin, että toimituksessa voitaisiin määrätä laittomasti asetettu sulkulaite poistettavaksi. Välirekisteröintimahdollisuus laajennettaisiin alueellisesta toimituksesta myös tavanomaiseen yksityistietoimitukseen.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2027.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	3
2 Nykytila ja sen arviointi.....	3
3 Tavoitteet	11
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	12
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	12
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	13
4.2.1 Taloudelliset vaikutukset	13
4.2.2 Muut ihmisiin kohdistuvat ja yhteiskunnalliset vaikutukset	13
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	15
5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset.....	15
5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot	16
6 Lausuntopalaute.....	17
7 Säännöskohtaiset perustelut	17
8 Voimaantulo	28
9 Suhde perustuslakiin ja säätämjärjestys	28
LAKIEHDOTUS	31
Laki yksityistielain muuttamisesta.....	31
LIITE	37
RINNAKKAISTEKSTI.....	37
Laki yksityistielain muuttamisesta.....	37

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Uusi yksityistielaki (560/2018) tuli voimaan 1.1.2019. Lakiuudistusta koskevassa mietinnössään LiVM 13/2018 liikenne- ja viestintävaliokunta piti yksityistielain uudistuksia oikeasuuntaisina, mutta korosti, että jotkut uudistukset voivat tuoda mukanaan epäkohtia. Tämän vuoksi valiokunta katsoi, että lain toteutusta on syytä seurata kokonaisvaltaisesti ja tarkoin sekä tarvittaessa ryhdyttävä toimenpiteisiin epäkohtien korjaamiseksi.

Seurannan toteuttamiseksi liikenne- ja viestintäministeriö pyysi kesällä 2024 lausuntoja vuoden 2018 yksityistielakiuudistuksen tavoitteiden toteutumisesta, uuden lain toimivuudesta ja mahdollisista muutostarpeista. Kyselyn tavoitteena oli tuottaa tietoa ministeriössä toteutettavaa muutostarpeiden arviointia ja säädösmuutosten valmistelua varten. Muutostarpeita oli noussut esiin jo aiemmin lakia soveltavissa viranomaisissa sekä erityisesti korkeimman hallinto-oikeuden vuosikirjaratkaisun KHO 2022:54 myötä.

1.2 Valmistelu

Esitys on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä. Yksityistielakia soveltavilta viranomaisilta saadun palautteen ja vuonna 2024 tehdyn kyselyn vastausten pohjalta ministeriössä valmisteltiin keväällä 2025 arviomuistio yksityistielain muutostarpeista ja käynnistettiin säädöshanke yksityistielain muuttamiseksi.

Valmistelun aikana on järjestetty sidosryhmäkuulemisia. Liikenne- ja viestintäministeriö järjesti yhdessä Suomen Tiedustelu ry:n kanssa 14.11.2025 Yksityistiefoorumi-keskustelutilaisuuden, jonka yhtenä aiheena oli yksityistielain muutoshanke. Tilaisuuteen oli kutsuttu laaja joukko yksityistieasioiden ja yksityistielain parissa työskenteleviä viranomaisia ja etujärjestöjä, ja siihen osallistui noin 30 henkilöä. Lisäksi yhdessä Kuntaliiton kanssa liikenne- ja viestintäministeriö järjesti 29.1.2026 webinaarin, jossa käsiteltiin yksityistielain päivitystä kuntien näkökulmasta ja kuntien edustajat saivat esittää asiasta näkemyksiään. Webinaariin osallistui 160 henkilöä.

Esitysluonnos on ollut lausuttavana Lausuntopalvelu.fi-verkkopalvelussa 2.4.2026–11.5.2026. Lausuntoja pyydettiin [*minkälaisilta tahoilta*]. Saadusta lausuntopalautteesta on laadittu tiivistelmäasiakirja.

Esitysluonnos on ollut myös lainsäädännön arviointineuvoston käsiteltävänä. Arviointineuvoston lausunnon perusteella [*miten esityksen vaikutustenarviointia on täydennetty/täsmennetty*].

Hallituksen esityksen valmisteluasiakirjat on julkaistu valtioneuvoston Säädösvalmistelu ja kehittämishankkeet -sivustolla osoitteessa <https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=LVM022:00/2025>.

2 Nykytila ja sen arviointi

Yksityistiet ovat keskeinen osa Suomen tieverkkoa ja liikennejärjestelmää. Yksityistiet muodostavat pituudeltaan suurimman tieverkon osan (lähteestä riippuen 60–80 %). Niillä on

suuri merkitys erityisesti elinkeinoelämän kuljetuksille sekä maaseudun asutukselle. Yksityisteillä on myös yhteiskunnan toiminta- ja huoltovarmuuteen liittyvä rooli.

Yksityisten tieosakkaiden ylläpitämiä yksityisteitä on Suomessa noin 370 000 kilometriä, joista tiekunnallisia yksityisteitä on noin 140 000 km. Tie kunta on tien hoitoa ja hallinnointia varten perustettu tieosakkaiden yhteisö, joita on yksityisteiden varrella tällä hetkellä noin 58 000. Valtion hallinnoimia maanteitä on noin 80 000 km ja kuntien vastuulle kuuluvia teitä ja katuja noin 31 000 km ilman jalankulun ja pyöräliikenteen erillisväyliä.

Yksityisteiden varrella on arvioitu olevan noin 30 000 yritystä, 40 000 maatilayritystä, 250 000 omakotitaloa ja 190 000 kesämökkiä sekä suuri määrä metsätilojen palstoja. Yksityisteiden varrella asuu noin puoli miljoonaa suomalaista. Yksityistieverkko palvelee kansalaisten ja elinkeinon kulkuyhteyksiä kiinteistöille ja samalla yhteiskunnan kannalta keskeisiä toimintoja kuten esimerkiksi huoltovarmuutta, palo- ja pelastustoimintaa, maanpuolustusta, sosiaali- ja terveystalveta sekä postin toimintaa. Etenkin metsä- ja elintarviketeollisuus ja niitä palveleva alkutuotanto tarvitsevat toimivan kuljetusketjun, jossa tavara liikkuu yksityisteitä ja alempaa tieverkkoa pitkin valtion tie- ja rataverkolle ja lopulta tuotantolaitoksiin, kuluttajille ja satamiin. Yksityisteillä on myös liikenneverkon toimintavarmuuteen liittyvä rooli, kun teitä voidaan tarvittaessa käyttää varareitteinä. Yksityisteillä on suuri merkitys myös vapaa-ajan asutuksen ja luonnon virkistyskäytön kannalta.

Uusi yksityistielaki (560/2018) on ollut voimassa noin seitsemän vuotta. Uusi laki korvasi vuodesta 1963 asti voimassa olleen lain yksityisistä teistä. Uudella lailla selkeytettiin eri osapuolten vastuita yksityisteiden rakentamisessa ja ylläpidossa sekä yksityisteillä liikkumisessa. Lisäksi uudistuksen tavoitteena oli lisätä joustavuutta yksityistien pidossa ja antaa tiekunnille enemmän vastuuta omista päätöksistään ja toimintatavoistaan. Tavoitteena oli myös muun muassa luoda edellytykset yksityistieverkon ylläpidolle ottaen huomioon muun muassa kaupungistumisen ja maaseudun väestön ikärakenteen muutoksen vaikutukset.

Yksityistielain tarkoituksena on turvata asutuksen, elinkeinoelämän ja muiden yhteiskunnallisten tarpeiden edellyttämät kulkuyhteydet kiinteistöille, jotka eivät sijaitse maantie- tai katuverkolla, sekä yksityistieverkon ylläpito ja kehittäminen osana liikennejärjestelmää. Lisäksi tarkoituksena on taata yksityisteitä koskevissa asioissa asianosaisten oikeusturva ja tieosakkaiden yhdenvertainen kohtelu. Yksityistielaisissa säädetään yksityisteistä ja tieoikeudesta, niiden perustamisesta, muuttamisesta ja lakkauttamisesta, yksityisteiden tienpidosta, yksityistietoimituksesta sekä tieosakkaiden, kiinteistönomistajien ja muiden asianosaisten oikeuksista ja velvollisuuksista. Myös muun kuin yksityistielain nojalla perustettuihin yksityisteihin sovelletaan yksityistielakia, ellei muussa laissa toisin säädetä. Yksityistielakia sovelletaan tietyin poikkeuksin myös asemakaava-alueella.

Kiinteistönmuodostamislaki (554/1995) on kiinteistötoimituksia koskeva yleislaki, ja yksityistielaisissa säädetään yksityistietoimituksista vain niiltä osin, kuin on pidetty tarpeellisena poiketa kiinteistönmuodostamislain mukaisesta menettelystä tai säännös helpottaa yksityistien pitoon ja hallintoon liittyvän sääntelyn löytämistä.

Lakia soveltavilta viranomaisilta ja sidosryhmiltä saadun palautteen mukaan uuteen yksityistielakiin ja sen toimivuuteen on yleisellä tasolla oltu tyytyväisiä ja useita uudistuksen tavoitteita on saavutettu. Esimerkiksi tieosakkaiden järjestäytyneisyysaste on kasvanut eli tiekuntien määrä lisääntynyt jatkuvasti vuodesta 2019, kun nykyinen yksityistielaki tuli voimaan. Lain käytännön soveltamisen ja tulkinnan sekä oikeuskäytännön myötä on kuitenkin havaittu tiettyjä tarpeita selkeyttää ja täsmentää yksityisteitä koskevaa sääntelyä erityisesti tiemaksun muutoksenhakuun, eräiden tiekunnan hallinnon hoitamiseen, toimivaltaan ja

kokousmenettelyihin sekä tieosakkaan tiedonsaantioikeuksiin liittyen. Lisäksi esille on noussut muutostarpeita, jotka koskevat tien näkemä- ja suoja-alueita, yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittamista tiealueelle sekä yksityistietoimituksen toimivaltaa eräissä asioissa.

Tiehen kuuluvaksi määrätty suoja- ja näkemäalue

Yksityistielain 4 §:n 1 momentissa säädetään, että kiinteistön hyväksi on perustettava rasitteena pysyvä tieoikeus uuden tien tekemistä varten tarpeelliseen tiealueeseen tai ennestään olevaan tiehen, jos se on tärkeää kiinteistön tarkoituksenmukaista käyttöä varten eikä siitä aiheudu huomattavaa haittaa millegään kiinteistölle tai muulle rekisteriyksikölle taikka ennestään olevan tien tieosakkaalle. Pykälän 2 momentin mukaan tieoikeus on perustettava mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti siten, että tien tarkoitus saavutetaan mahdollisimman edullisesti ja että tiestä tai sen käyttämisestä ei aiheudu ympäristölle tarpeetonta haittaa eikä kenellekään suurempaa vahinkoa tai haittaa kuin on välttämätöntä.

Tieoikeutta ei saa perustaa, jos tien rakentaminen tai käyttäminen olisi muun lain nojalla kiellettyä, jos perustaminen olisi olemassa olevan tieverkon kannalta epätarkoituksenmukaista taikka jos tien tekemisestä voisi aiheutua huomattavaa liikenneturvallisuuden vaarantumista, luonnon turmeltumista tai ympäristön kulttuuriarvojen vähentymistä taikka muu niihin verrattava yleisen edun loukkaus.

Lain 18 §:n 1 momentin mukaan tieoikeuden ja 8 §:ssä tarkoitetun oikeuden perustamisesta, muuttamisesta ja lakkauttamisesta sekä muista 2 luvussa säädetyistä asioista päätetään pääsääntöisesti yksityistietoimituksessa.

Yksityistielain 5 §:n 1 momentissa säädetään, että tieoikeutta uuden tien rakentamiseksi perustettaessa on määrättävä tien linjauksen ja tarkoituksenmukaisen rakenteen vaatima tiealue ja tarvittaessa merkittävä se maastoon. Tiealue voidaan määrätä tätä leveämpänä, jos tuleva tien parantaminen sitä vaatii. Pykälän 2 momentin mukaan jos liikenneturvallisuuden vuoksi on tärkeää eikä millegään kiinteistölle aiheudu huomattavaa haittaa, yksityistiehen kuuluvaksi voidaan tiealueen lisäksi määrätä näkemäalue yksityistien liittyessä maantiehen tai toiseen yksityiseen tiehen ja suoja-alue, joka ulottuu enintään 12 metrin etäisyydelle ajoradan keskilinjasta. Pykälän 3 momentissa säädetään, että tiealueelta sekä tiehen kuuluvaksi määrättyltä näkemä- ja suoja-alueelta saa tieoikeuden nojalla poistaa piha-alueiden ulkopuolelta näkemää haittaavaa luonnontilaista kasvillisuutta. Lisäksi jos liikenneturvallisuus sitä välttämättä vaatii, voidaan erikseen antaa lupa poistaa tiealueen ulkopuolella oleva muu kuin asuinkäytössä oleva rakennus, rakennelma tai sellainen kasvillisuus, jota tieoikeuden nojalla ei muuten saa poistaa.

Yksityistielain 18 §:n 4 momentin mukaan luvan 5 §:n 3 momentissa tarkoitettuun rakennuksen, rakennelman tai kasvillisuuden poistamiseen, milloin asia ei tule ratkaistavaksi muusta syystä vireillä olevassa yksityistietoimituksessa, myöntää kunnan rakennusvalvontaviranomainen.

Tieoikeudesta johtuvan oikeuden poistaa piha-alueiden ulkopuolelta luonnontilaista kasvillisuutta on katsottu olevan varsin suppea suhteessa 5 §:n 2 ja 3 momentin säännösten tarkoitukseen eli liikenneturvallisuuden vahvistamiseen. Käytännössä on ollut myös epäselvää, minkälaista kasvillisuutta ja esineitä saa miltäkin alueelta tieoikeuden nojalla poistaa.

Tieliikennelain 12 §:ssä säädetään, että tielle ei saa panna eikä jättää mitään, mikä voi vaarantaa tai haitata liikennettä. Jos tielle on joutunut tällainen este, jota ei voida heti poistaa, tienkäyttäjän on merkitsemällä tai muulla tavoin kiinnitettävä muiden tienkäyttäjien huomio esteeseen, kunnes se on saatu poistettua. Jos tiellä on este, josta saattaa aiheutua vakava vaara liikenteelle,

esteestä on mahdollisuuksien mukaan lisäksi ilmoitettava hätäkeskukseen. Tieliikennelain 37 §:n mukaan ajoneuvoa ei saa pysäyttää eikä pysäköidä siten, että se vaarantaa turvallisuutta tai haittaa muuta liikennettä.

Tiemaksun ja käyttömaksun periminen

Yksityistielain 42 §:n 1 momentissa säädetään, että tiemaksu peritään maksuunpanoluettelon otteen perusteella ja käyttömaksu maksuunpanoluettelon tai tiekunnan, toimitsijamiehen tai hoitokunnan muutoin vahvistaman määräyksen perusteella samoin kuin maksun erääntymispäivästä suoritettava kuuden prosentin vuotuinen korko ja kohtuulliset perintäkulut. Samaisen momentin mukaan maksut, korko ja perintäkulut ovat suoraan ulosottokelpoisia ja niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (*veroulosottolaki, 706/2007*). Veroulosottolaki koskee veron ja julkisen maksun sekä niille säädetyn viivästyskoron ja korotuksen lisäksi myös muuta julkisoikeudellista tai siihen rinnastettavaa saatavaa, joka kyseisen lain 3 §:n mukaan saadaan periä ulosotossa ilman ulosottokaaren (705/2007) 2 luvun 2 §:ssä tarkoitettua ulosottoperustetta. Veroulosottolain 3 §:n 2 momentin mukaan muu julkisoikeudellinen tai siihen rinnastettava saatava on suoraan ulosottokelpoinen, jos lailla niin säädetään. Saman lain 9 §:n mukaan se, joka katsoo, että julkinen saatava on määrätty tai maksuunpantu virheellisesti, saa tehdä perustevalituksen. Perustevalitus tehdään 10 §:n mukaan samalle viranomaiselle kuin säännönmukainen valitus. Jollei sellaista viranomaista ole, perustevalitus tehdään sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä julkinen saatava on määrätty tai maksuunpantu.

Yksityistielain 41 §:n 4 momentin mukaan tiemaksut määrää tiekunta kokouksessaan hyväksymällä maksuunpanoluettelon. Jos tiekuntaa ei ole perustettu, tiemaksuista päättävät tieosakkaat yhdessä. Saman pykälän 5 momentin mukaan käyttömaksun perusteet hyväksyy tiekunta, ja joko tiekunta, toimitsijamies tai hoitokunta määrää käyttömaksun hyväksytyjen perusteiden mukaisesti. Toimitsijamies tai hoitokunta perii käyttömaksun. Jos tiekuntaa ei ole perustettu, käyttömaksuista päättävät tieosakkaat yhdessä.

Tieosakas tai muu asianosainen voi lain 65 §:n 1 momentin mukaan moittia tiekunnan kokouksen tai perustamiskokouksen päätöstä tiekuntaa vastaan ajettavalla kanteella. Muutoksenhakumahdollisuus on rajattu oikeudellisiin kysymyksiin. Mainitun pykälän 3 momentissa säädetään, että moitekanteen tiekuntaa vastaan on nostettava maa- ja metsätalouden toimivassa käräjäoikeudessa kolmen kuukauden kuluessa päätöksen tekemisestä. Moitekanteita ei käsitellä maa- ja metsätalouden toimivassa käräjäoikeuskokouksessa vaan riita-asioiden käsittelyjärjestyksessä, mutta maa- ja metsätalouden toimivassa käräjäoikeudessa voi osallistua asian valmisteluun ja toimia oikeuden jäsenenä.

Veroulosottolain pääasiallinen soveltamisala liittyy julkisiin ja näihin rinnastettaviin julkisoikeudellisiin saataviin. Yksityisten väliset tiemaksut ovat siten poikkeus tässä järjestelmässä. Tiemaksut on kuitenkin alun perin rinnastettu julkisoikeudellisiin saamisiin niiden yhteiskunnallisen merkityksen vuoksi sekä saatavien tehokkaan perimisen varmistamiseksi.

Korkeimman hallinto-oikeuden oikeuskäytännössä (KHO 2014:169) on arvioitu kysymystä perustevalituksen soveltumisesta yksityisten väliseen suoraan ulosottokelpoisen maksun perintään. KHO:n mukaan perustevalitussäännöstä on perusteltua tulkita niin, että siinä tarkoitetaan vain sellaisia saatavia, joissa myös säännönmukaisena oikeussuojatienä on muutoksenhaku hallintolainkäytön järjestyksessä ainakin pääasian osalta ja joilla on jokin julkisoikeudellinen peruste. KHO noudatti tässä ratkaisussaan linjaa, jonka mukaan selkeästi yksityisoikeudellisessa maksuvelvollisuusasiassa yleinen viittaussäännös verojen ja maksujen

täytäntöpanolakiin ei tarkoita sitä, että tuon lain mukainen oikeussuojakeino eli perustevalitus tulisi automaattisesti käytettäväksi.

Vuosikirjaratkaisussaan KHO 2022:54 korkein hallinto-oikeus otti kantaa perustevalituksen soveltuvuuteen nimenomaan yksityistiemaksuihin. Ratkaisussa oli kyse siitä, että tieosakas oli valittanut yksityistien vuosikokouksessa päätettyjen tieyksikkömaksujen maksuunpanosta ja vedonnut muun muassa siihen, ettei tiekunnan päätös eikä maksun periminen ole ollut laillista. Käräjäoikeus jätti valituksen perustevalituksena tutkimatta ja totesi ratkaisussaan, että ”yksityistielain esitöistä (HE 147/2017 vp, s. 70 ja HE 11/2018 vp, s. 21) ilmenee, että vielä uutta yksityistielakia valmisteltaessa oli suunnitteilla, että valitus laittomasta maksuunpanosta olisi tullut tehtäväksi käräjäoikeudelle. Liikenne- ja viestintävaliokunta kuitenkin poisti säännöksen laittomasta maksuunpanosta tehtävästä valituksesta (LiVM 13/2018 vp - HE 147/2017 vp, HE 11/2018 vp, s. 10), eikä yksityistielakiin sisälly säännöstä siitä, mille viranomaiselle perustevalitus tiekunnan määräämästä tiemaksusta tehdään.”

KHO:n ratkaisun perustelujen mukaan saatavan suoraa ulosottokelpoisuutta koskevasta lain säännöksestä ei välttämättä seuraa, että saatavaan voitaisiin soveltaa sen perintää koskevien veroulosottolain muiden säännösten ohella myös lain 9 §:ssä säädettyä saatavan virheellistä määräämistä ja maksuunpanoa koskevaa perustevalitusta. Lain 9 §:n soveltuvuutta arvioitaessa oli otettava huomioon myös saatavaa koskeva säännönmukainen oikeussuojatie sekä muutoksenhakujärjestelmän yleinen johdonmukaisuus. Siten veroulosottolain perustevalitussäännöstä on perusteltua tulkita niin, että siinä tarkoitetaan vain sellaisia saatavia, joiden osalta myös säännönmukaisena oikeussuojatienä on muutoksenhaku hallintolainkäytön järjestyksessä ainakin pääasian osalta ja joilla on jokin julkisoikeudellinen peruste. Kahden vaihtoehtoisen ja osin rinnakkaisen muutoksenhakutien (moitekanne käräjäoikeuteen ja perustevalitus hallinto-oikeuteen) olemassaolo tiemaksuja koskien ei ole perusteltua. KHO katsoi, että tiemaksuun tai sen maksuunpanoon ei voida hakea muutosta veroulosottolain 9 §:n mukaisella perustevalituksella hallinto-oikeudelta. KHO totesi ratkaisussaan 2022:54 oikeustilan muuttuneen epäselväksi tiemaksun maksuunpanoa koskevissa asioissa. Muutoksenhakujärjestelmän johdonmukaisuuden ja oikeusvarmuuden turvaamiseksi yllä kuvattua tulkintaa veroulosottolain ja yksityistielain kyseessä olevista säännöksistä ei voitu pitää voimassa olevan oikeusjärjestyksen mukaisena.

Veroulosottolain 9 §:n mukaisia perustevalituksia on hallinto-oikeuksilta saatujen tietojen mukaan tehty uuden yksityistielain voimassaoloaikana vain yksi.

Yksityistietoimituksen toimivalta

Yksityistietoimituksesta säädetään yksityistielain 71 §:ssä. Toimituksessa perustetaan tieosakkaiden tai kiinteistöjen hyväksi tulevat tieoikeudet, määrätään korvaukset ja tehdään tarvittavat kiinteistöjaotuksen muuttamiseen liittyvät kiinteistötekniset toimenpiteet. Yksityistietoimituksessa voidaan myös selvittää vanhan tieoikeuden sijaintia ja ulottuvuutta tai onko jollakin tieoikeus tai vastaava muu lakiin perustuva käyttöoikeus. Yksityistietoimituksen suorittaa kiinteistönmuodostamislain 4 §:ssä säännellyn mukaisesti pääsääntöisesti toimitusinsinööri ilman uskottuja miehiä.

Yksityistielain 29 §:n 3 momentissa säädetään, että kiinteistönomistaja ei saa asettaa kiinteistöllään olevalle yksityistielle sulkulaitetta, jollei tiekunta tai, jos tiekuntaa ei ole perustettu, tieosakkaat anna siihen suostumustaan. Jos sulkulaitteen asettamiseen ei ole annettu suostumusta, yksityistietoimituksessa voidaan kuitenkin myöntää siihen kiinteistönomistajalle oikeus, jos se on kiinteistön käytölle liikenteestä aiheutuvan haitan tai liikenneturvallisuuden taikka muun erityisen syyn vuoksi tarpeen. Yksityistietoimituksen toimivallasta 29 §:ssä

tarkoitettujen sulkulaitteiden asettamiseen säädetään myös 71 §:n 1 momentin 9 kohdassa. Sellaisen tien sulkemisesta, jonka kunnossapitoa valtio tai kunta avustaa, säädetään 85 §:ssä.

Yksityistietoimituksen toimivallasta oikeudettomasti asetettujen sulkulaitteiden poistettavaksi määräämiseen ei ole säädelty. Käytännössä yksityisteiden sulkulaitteista tehdyt toimitushakemukset liittyvät usein jo olemassa olevan sulkulaitteeseen. Kiinteistönomistaja saattaa asettaa veräjän, puomin tai muun sulkulaitteen ilman tiekunnan tai tieosakkaiden suostumusta taikka yksityistietoimituksessa myönnettyä lupaa sulkulaitteen asettamiseen. Jos asianosaiset tällöin hakevat yksityistietoimitusta sulkulaitteen poistamiseksi, toimituksessa voidaan todeta tieoikeuden olemassaolo mutta ei nykysääntelyn mukaan määrätä laittoman puomin tai muun esteen poistamista. Tätä on pidetty nykysääntelyn puutteena.

Poliisilain 9 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan poliisi voi antaa virka-apua yksityiselle, jos se on välttämätöntä tämän laillisiin oikeuksiin pääsemiseksi ja oikeuden loukkaus on ilmeinen. Virka-avun antamisen edellytyksenä on lisäksi, että yksityistä estetään pääsemästä oikeuksiinsa ja oikeuksiin pääseminen edellyttää poliisin toimivaltuuksien käyttämistä. Apua laittomien sulkulaitteiden poistamiseksi haetaan joskus myös poliisilta, mutta virka-avunsaanti voi käytännössä olla hankalaa ilman selkeää viranomaispäätöstä, jonka täytäntöönpanemiseksi poliisi voisi toimia.

Yksityistielain 5 §:n 3 momentissa säädetään, että tiealueelta sekä tiehen kuuluvaksi määrättyiltä näkemä- ja suoja-alueelta saa tieoikeuden nojalla poistaa piha-alueiden ulkopuolelta näkemää haittaavaa luonnontilaista kasvillisuutta. Jos liikenneturvallisuus sitä välttämättä vaatii, voidaan erikseen antaa lupa poistaa tiealueen ulkopuolella oleva muu kuin asuinkäytössä oleva rakennus, rakennelma tai sellainen kasvillisuus, jota tieoikeuden nojalla ei muuten saa poistaa. Lain 18 §:n 1 momentin mukaan tieoikeuden ja 8 §:ssä tarkoitetun oikeuden perustamisesta, muuttamisesta ja lakkauttamisesta sekä muista 2 luvussa säädettyistä asioista päätetään yksityistietoimituksessa. Saman pykälän 4 momentissa säädetään, että luvan 5 §:n 3 momentissa tarkoitettuun rakennuksen, rakennelman tai kasvillisuuden poistamiseen, milloin asia ei tule ratkaistavaksi muusta syystä vireillä olevassa yksityistietoimituksessa, sekä poikkeuksen 5 §:n 4 momentissa tarkoitetusta rakentamisrajoituksesta myöntää kunnan rakennusvalvontaviranomainen. Mainitun 4 momentin poikkeusta 18 §:n 1 momentissa ilmaistuun pääsääntöön eli rajoitusta, jonka mukaan asia voisi tulla yksityistietoimituksen ratkaistavaksi vain silloin, kun toimitus on jo muusta syystä vireillä, on pidetty tarpeettomana.

Yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittaminen tiealueelle

Yksityistielain 30 §:ssä säädetään, että tiealueen tiekäyttöön ottamisen jälkeen suostumuksen kiinteistöä tai yhdyskuntaa palvelevan maahan sijoitettavan johdon ja sellaiseen liittyvän vähäisen laitteen sijoittamiseen antaa tiekunta tai, jos sellaista ei ole perustettu, tieosakkaat. Kiinteistön omistajan suostumusta ei tarvita. Pykälän 4 momentin mukaan suostumuksen tiekunnan puolesta antaa toimitsijamies tai hoitokunta. Ennen suostumuksen antamista toimitsijamiehen tai hoitokunnan on kuitenkin ilmoitettava asiasta tieosakkaille lain 61 §:n 1 momentissa säädettyä kokouskutsumenettelyä noudattaen. Jos joku tieosakkaista vastustaa sijoittamista 21 päivän kuluessa ilmoituksen antamisesta, asiasta on päätettävä tiekunnan kokouksessa. Jos tiekuntaa ei ole perustettu, tarvitaan tieosakkaiden yhteinen päätös.

Muilta osin johtojen ja laitteiden sijoittamiseen sekä niiden muuttamiseen, poistamiseen ja sijoittamisesta maksettavaan korvaukseen sovelletaan rakentamislain 131 ja 133 §:ää sekä sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 28 luvun säännöksiä. Siten jos sijoittamisesta ei päästä sopimukseen tiekunnan tai tieosakkaiden kanssa, on johdon sijoittajalla edelleen käytettävissä rakentamislainsäädännön sekä sähköisen viestinnän palveluista annetussa laissa

määriteltyjen menettelyiden mukainen mahdollisuus hakea sijoittamisoikeutta kunnan rakennusvalvontaviranomaiselta.

Johtojen, kaapeleiden ja niihin liittyvien laitteiden sijoittamiseen liittyviä hankkeita on erilaajuisia. Sähkön runkoverkko sijoitetaan yleensä maahan tiensuuntaisesti eli johdon mahdolliset vaikutukset tienpitoon kuten myös rakentamisen aikaiset haitat kohdistuvat koko tiekunnan alueelle tai ainakin moneen kiinteistöön ja tieosakkaaseen. Pienemmissä liittymähankkeissa johto sijoitetaan tiehen nähden poikittain. Yksityistielain 30 §:ssä tarkoitettua menettelyä voidaan pitää melko raskaana, erityisesti kun kyse on tien alitse asennettavista taloliittymäjohtoista. Pykälää laadittaessa on ajateltu ensisijaisesti tien pituussuuntaisesti rakennettua runkoverkkoa, ei siitä erkanevia liittymäjohtoja. Käytännössä olemassa olevan verkon alueella esimerkiksi täydennysrakentamisessa uuden kiinteistön tai kesämökin liittymän ottaminen olemassa olevasta verkosta käsitellään samalla tavalla kuin päätös koko uuden verkon sijoittamisesta. Pienissä kaapelivedoissa jo 30 §:n 4 momentin mukainen ilmoitusvelvollisuus kaikille tieosakkaille voi aiheuttaa melko suuret kustannukset suhteessa asian merkitykseen.

Tieosakkaan tiedonsaantioikeudet

Yksityistielain 61 §:ssä säädetään tiekunnan kokouksen koollekutsumiseen liittyvistä yksityiskohdista. Pykälän 1 momentin mukaan tiekunnan kokouksen kutsuu koolle toimitsijamies tai hoitokunta tai muu tiekunnan säännöissä määritelty taho. Kirjallinen kokouskutsu on toimitettava jokaiselle tieosakkaalle, jonka postiosoite on tiekunnan tiedossa tai joka on ilmoittanut tiekunnalle sähköpostiosoitteen tai muun tietoliikenneyhteyden kutsun toimittamista varten.

Pykälän 2 momentin mukaan ehdotus maksuunpanoluetteloksi on pidettävä vähintään kahden viikon ajan ennen kokousta tieosakkaiden nähtävänä kokouskutsussa ilmoitetussa paikassa tai se on toimitettava tieosakkaille kokouskutsun liitteenä. Maksuunpanoluetteloa ei siis ole pakko liittää kokouskutsun oheen, vaan se voi olla paperikappaleena nähtävänä jossain fyysisessä paikassa. Tiekunnan säännöt puolestaan on aina toimitettava tieosakkaille kokouskutsun liitteenä.

Pykälän 3 momentissa säädetään, että tieosakkaille tulee varata mahdollisuus tutustua edellisen vuosikokouksen jälkeen laadittuihin tiekunnan toimielimen kokouksiin ja päätöksiin koskeviin pöytäkirjoihin. Pöytäkirjat on vähintään kahden viikon ajan ennen kokousta pidettävä tieosakkaiden nähtävänä kokouskutsussa ilmoitetussa paikassa.

Pykälän 4 momentin mukaan jos toimitsijamies tai hoitokunta tai muu tiekunnan säännöissä määritelty taho laiminlyö vuosikokouksen koollekutsumisen tai kieltäytyy kutsumasta tieosakkaita ylimääräiseen kokoukseen, voidaan kokous tieosakkaan hakemuksesta pitää yksityistietoimituksen yhteydessä toimitusinsinöörin johdolla taikka toimivaltainen elinvoimakeskus voi tieosakkaan hakemuksesta oikeuttaa hakijan kutsumaan tieosakkaat kokoukseen siten kuin 1 momentissa säädetään. Jos edellisen tiekunnan kokouksen koollekutsumisesta ja pitämisestä on kulunut viisi vuotta tai enemmän, tieosakas voi kutsua tiekunnan kokouksen koolle siten kuin 1 momentissa säädetään.

Lain 62 §:ssä säädetään tiekunnan kokouksen pöytäkirjan laatimisesta ja jakamisesta. Pykälän 1 momentin mukaan kokouksen puheenjohtajan tai muun tiekunnan säännöissä määritellyn tahon on huolehdittava siitä, että kokouksessa tehdyistä päätöksistä laaditaan pöytäkirja. Pöytäkirjan tulee olla asianosaisten nähtävänä viimeistään neljäntoista päivän kuluttua kokouksen päättymisestä. Pykälän 2 momentin mukaan kaikilla tieosakkailta ja muilla, joita

kokouksessa käsitellyt asiat koskevat, on oikeus pyynnöstä saada toimitsijamieheltä tai hoitokunnan puheenjohtajalta ote tai oikeaksi todistettu jäljennös pöytäkirjasta. Pykälässä ei oteta kantaa, miten tai missä muodossa pöytäkirja tulee saattaa asianosaisten nähtäville.

Lain 36 §:ssä säädetään tieyksiköinnin muuttamisesta. Pykälän 1 momentin mukaan tieyksikkölaskelmaan on tehtävä tarpeelliset muutokset, jos tienpitovelvollisuuteen ja sen jakoon vaikuttavat seikat ovat olennaisesti muuttuneet. Tieyksikkölaskelman nähtävillä olosta tai liittämistä kokoukseen ei ole säädetty. On kuitenkin pidetty tärkeänä, että maksun perusteet olisivat etukäteen osakkaiden nähtävissä ja arvioitavissa, jos tieyksiköintiä ollaan tiekunnan kokouksessa muuttamassa.

Asiakirjojen nähtävillä oloa ainoastaan jossain fyysisessä paikassa voidaan pitää jo vanhentuneena sääntelynä, joka käytännössä usein estää osakkaan tiedonsaannin niiden sisällöstä. Nykypäivänä kaikki asiakirjat olisi hyvä olla myös sähköisesti saatavilla, jotta tiedoksisaantioikeus tosiasiallisesti toteutuisi.

Lain 61 §:n 4 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa, joissa tiekunnan vuosikokouksen koollekutsuminen on laiminlyöty ja joissa kokous voidaan tieosakkaan hakemuksesta pitää yksityistietoimituksen yhteydessä tai elinvoimakeskuksen valtuutuksella kutsua koolle hakijaosakkaan toimesta, hakijaosakkaalla ei aina ole saatavillaan tieosakkaiden yhteystietoja, jolloin kokouksen kutsuminen koolle voi olla mahdotonta. Osakasluettelosta tai tieosakkaan oikeudesta saada se haltuunsa ei nykyisellään ole säädelty yksityistielaisa.

Tiekunnan toimivalta ja päätöksentekomenettelyt

Lain 58 §:n 1 momentin mukaan tieosakkaat päättävät tienpidosta ja muista tiekuntaa koskevista asioista tiekunnan kokouksessa. Pykälän 4 momentin 11 kohdan mukaan yksi tiekunnan kokouksessa päätettävistä asioista on tiekunnan perustaman tieoikeuden lakkauttaminen. Lain 18 §:n 3 momentissa puolestaan säädetään, että tiekunta voi myöntää tieoikeuden ennestään olevaan tiehen ja tieoikeuden muun kuin kiinteistön hyväksi sekä lakkauttaa 12 §:n 3 momentissa tarkoitetun yksittäisen tieoikeuden tai 8 §:ssä tarkoitetun oikeuden. Mainitut säännökset eivät ole johdonmukaisia keskenään, sillä 58 §:n 4 momentin 11 kohdassa tiekunnan oikeus tieoikeuden lakkauttamiseen rajataan sen itse perustamaan tieoikeuteen, kun taas 18 §:n 3 momentin mukaan tiekunta voi lakkauttaa myös yksityistietoimituksessa perustetun tieoikeuden.

Lain 63 §:ssä säädetään tiekuntien yhdistämisestä, tiekunnan jakamisesta ja lakkauttamisesta sekä tien tai tienosan liittämistä tiekunnan tiehen. Pykälän mukaan niistä päätetään yksityistietoimituksessa tai kyseisten tiekuntien päätöksillä. Tien tai tienosan liittämistä tiekunnan tiehen voidaan päättää yksityistietoimituksessa tai tiekunnan ja liitettävän tienosan tieosakkaiden sopimuksella. Tienosan erottaminen tiekunnan tiestä puuttuu 63 §:n luettelosta. Yksitystielain 72 §:n 2 momentissa puolestaan säädetään, että yksityistietoimituksen yhteydessä voidaan päättää tien tai tienosan liittämistä tiekunnan tiehen tai erottamisesta siitä. Lisäksi 89 §:n 3 momentin 5 kohdan mukaan yksityistierekisteriin merkitään tien tai tienosan liittäminen tiekunnan tiehen tai siitä erottaminen.

Lain 63 §:n luettelosta puuttuva tienosan erottaminen tiekunnan tiestä tekee tiekuntaan kohdistuvia muutoksia koskevasta sääntelystä epäjohdonmukaisen tältä osin. Käytännössä on ollut epäselvää, voiko tiekunta omalla päätöksellään erottaa tienosan tiekunnan tiestä, esimerkiksi yksittäisen tienhaaran. Pykäläteksti ei tätä suoraan tue. Toisaalta tienosan erottaminen tiekunnan tiestä on laillisesti mahdollista tiekunnan omalla päätöksellä esimerkiksi lakkauttamalla koko tiekunta ja perustamalla tiekunta uudelleen vain tien osalle. Käytännössä

tiekunnat ovat tehneet päätöksiä myös tiekunnan tienosan erottamisesta, ja niitä on myös rekisteröity kiinteistörekisteriin. Joissain tapauksissa tienosa on erotettu tiekunnan hallinnosta tiekunnan enemmistö päätöksellä vastoin erotun tienosan osakkaiden suostumusta. Yksityistietoimitus voi tulla vireille tienosan liittämiseksi takaisin tiekuntaan, mutta toimituskustannukset tulevat hakijan maksettaviksi.

Yksityistielain 49 §:ssä säädetään, että tiekunta perustetaan yksityistietoimituksessa tai tiekunnan perustamiskokouksessa, johon kaikki yksityistien tieosakkaat on kutsuttu jonkun tieosakkaan toimesta 61 §:n mukaista kutsumenettelyä noudattaen. Tiekuunnan perustaminen voidaan tehdä myös kiinteistörekisterin pitäjän päätöksellä, jos asian käsitteleminen yksityistietoimituksessa ei ole erityisestä syystä tarpeen.

Yksityistielain esitöiden mukaan tiekunta olisi tarkoituksenmukaista perustaa yksityistietoimituksessa erityisesti silloin, kun yksityistietoimituksessa perustetaan tieoikeus tai tieoikeudet uuden tien rakentamista varten. Tiekuunta voidaan kuitenkin perustaa myös tiekunnan perustamiskokouksessa. Tällä on pyritty tekemään tiekuntien perustamisesta mahdollisimman joustavaa ja edistämään yksityisteiden järjestäytymistä. Edellytyksiksi tiekunnan perustamiselle ilman yksityistietoimitusta on säädetty, että tiekunnan perustamiskokoukseen on kutsuttu kaikki yksityistien tieosakkaat ja että asianmukainen tieto tiekunnan perustamisesta ilmoitetaan 49 §:n 4 momentin mukaisesti kiinteistötietojärjestelmään. Käytännössä tiekunnan perustamiskokouksessa voidaan perustaa tiekunta vain jo olemassa olevalle yksityistielle, jonka tienpito on siihen asti hoidettu järjestäytymättömästi. Pykälässä ei oteta kantaa päätöksenteon yksimielisyyteen tai mahdolliseen äänestämiseen kuin siltä osin, että uutta rakentamatonta tietä ja ennestään olevaa tietä varten ei voida määrätä perustettavaksi yhteistä tiekuntaa, jos kaksi kolmannesta ennestään olevan tien läsnä olevista osakkaista sitä vastustaa.

Tämä puute on käytännössä aiheuttanut epäselvyyttä. Jos päätöksen ei tarvitse olla yksimielinen, laista ei käy selväksi, millä äänimääräperusteella äänestys tapahtuu, koska ennen tiekunnan perustamista ei ole voimassa tieyksiköitä, joilla tiekunta muuten äänestäisi asiasta. Tiekuunnan kokouksissa tieosakkaat käyttävät äänioikeuttaan tieyksiköinnin mukaan, mutta tieyksiköt eivät ole voimassa ennen tiekunnan perustamista. Yksityistielain 59 §:ssä säädetään päätöksenteosta tiekunnassa, mutta pykälän äänestämistä koskeva säännös koskee vain jo perustettujen tiekuntien kokouksia eikä siten sovellu tiekunnan perustamista koskevaan kokoukseen.

Oikeuskäytännössä on esitetty tulkinta, että tiekunnan perustaminen yksityistietoimituksen ulkopuolella edellyttäisi tieosakkaiden yksimielisyyttä. Oikeuskäytännössä on lisäksi katsottu, että tulkinta, jonka mukaan tieosakkaiden keskenään pitämältä perustamiskokoukselta edellytetään yksimielisyyttä, ei myöskään loukkaa kenenkään oikeutta, koska tiekunnan perustamista kannattava tieosakas voi yksityistielain 69 §:n 3 momentin mukaisesti hakea yksityistietoimitusta asian ratkaisemiseksi.

3 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on sujuvoittaa tiekuntien hallintoa ja toimintaa ja sen avulla turvata muun muassa elinkeinoelämän ja yksityisteiden varrella sijaitsevan asutuksen edellyttämä liikkuminen. Lisäksi esityksen tavoitteena on edistää liikenneturvallisuutta yksityisteillä.

Tärkeänä tavoitteena on myös vahvistaa tieosakkaiden oikeusturvaa ja tasapuolista kohtelua. Yleisesti tavoitteena on selkeyttää, täsmentää ja johdonmukaistaa yksityistielain eräitä säännöksiä.

Tavoitteena on myös keventää edelleen sähkö- ja viestintäjohtojen rakentamista koskevia lupamenettelyitä ja siten osaltaan sujuvoittaa yritystoimintaa, täydennysrakentamishankkeita ja tietoliikenneyhteyksien rakentamista maaseudulla.

Niin ikään tavoitteena on mahdollistaa ja tukea tiekuntien omatoimisuutta ja aktiivisuutta oman toimintansa ja tienpidon järjestämisessä selkeyttämällä sitä koskevaa sääntelyä. Tarkoitus on pienentää viranomaisen roolia silloin, kun se on tarkoituksenmukaista eikä tuo lisäarvoa, ja toisaalta vahvistaa roolia silloin, kun se edistää esimerkiksi liikenneturvallisuutta tai tieosakkaan pääsyä oikeuksiinsa.

Tavoitteena on edistää tieosakkaan tiedonsaantia ja sitä kautta myös tämän oikeusturvaa. Helppo ja tehokas tiedonsaanti edistää tieosakkaan aktiivisuutta ja osallistumista päätöksentekoon ja siten parempaa tienpidon järjestämistä. Yhtenä tavoitteena on myös edistää yksityistierekisterin pitämistä ajan tasalla ja siten yksityisteiden tehokkaampaa kunnossapitoa.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan liikenneturvallisuuden edistämiseksi täsmennyksiä siihen, minkälaisia näkemä- ja muita esteitä saa tiealueelta sekä näkemä- ja suoja-alueelta tieoikeuden nojalla poistaa. Toimivaltasääntelyä luvan myöntämisestä rakennuksen, rakennelman tai kasvillisuuden poistamiseen tiealueen ulkopuolelta liikenneturvallisuuden sitä vaatiessa täsmennettäisiin. Lisäksi yksityistieoimituksen toimivaltaa lisättäisiin niin, että toimituksessa voitaisiin määrätä laittomasti asetettu sulkulaite poistettavaksi.

Pienten sähköistämisen- ja muiden kaapelihankkeiden nopeuttamiseksi tieosakkailla ei olisi enää mahdollisuutta vastustaa kiinteistöä tai yhdyskuntaa palvelevan johdon tai siihen liittyvän vähäisen laitteen sijoittamista tiealueelle, jos kyse on vain yksittäisiä kiinteistöjä palvelevasta liittymäjohdosta.

Tiekunnan hallinnon sujuvoittamiseksi, tieosakkaiden päätöksentekoon osallistumisen edistämiseksi ja tienpidon järjestämisen tehostamiseksi tiekunnan kokouksen koollekutsumiseen liittyviä menettelyjä selkeytettäisiin ja tieosakkaan tiedonsaantioikeuksia vahvistettaisiin. Ehdotus maksuunpanoluetteloksi sekä tieyksikkölaskelma ja tiekunnan säännöt, jos niihin ollaan ehdottamassa muutoksia, olisi pidettävä tieosakkaiden nähtävänä vähintään kahden viikon ajan ennen kokousta kokouskutsussa ilmoitetussa paikassa. Nämä asiakirjat olisi myös pyynnöstä toimitettava tieosakkaalle, samoin kuin edellisen vuosikokouksen jälkeen laaditut tiekunnan toimielimen kokous- ja päätöspöytäkirjatkin. Niiden lähettämisestä postitse saataisiin periä toimielimen määräämä kohtuullinen maksu.

Lisäksi ehdotetaan, että tiekunnan toimielimen olisi pidettävä tiekunnan hallinnon ja tienpidon järjestämiseksi tieosakasluetteloa, ja tieosakkaan olisi annettava tiekunnalle tätä varten tarpeelliset tiedot itsestään. Tieosakkaalla olisi muun muassa tapauksessa, joissa tiekunnan toimielin on laiminlyönyt vuosikokouksen koollekutsumisen, oikeus saada käyttöönsä kokouksen koollekutsumiseksi tarvittavat tiekunnan asiakirjat mukaan lukien jäljennös osakasluettelosta.

Tieosakkaan oikeusturvan vahvistamiseksi ehdotetaan, että tiekunnan perustaminen tieosakkaiden pitämässä perustamiskokouksessa edellyttäisi kokouksessa edustettujen osakkaiden yksimielistä päätöstä. Samoin säädettäisiin, että tiekunta voisi tehdä tien tai tienosan erottamista koskevan päätöksen vain, jos kaikki erotettavan tienosan tieosakkaat antavat siihen

suostumuksensa. Oikeustilan selventämiseksi tiemaksujen perimiseen liittyviä säännöksiä täsmennettäisiin niin, että verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain mukaisen perustevalituksen käyttömahdollisuus tiemaksujen virheellisestä maksuunpanosta suljettaisiin pois.

Yksityistierekisterin ajan tasaisena pitämiseksi välirekisteröintimahdollisuus ehdotetaan laajennettavaksi alueellisesta toimituksesta myös tavanomaiseen yksityistietoimitukseen.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

4.2.1 Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole tunnistettu olevan olennaisia taloudellisia vaikutuksia kotitalouksien asemaan, yrityksiin, julkiseen talouteen tai kansantalouteen.

Esityksen ehdotuksilla, joilla pyritään edistämään tiekuntien aktiivisuutta ja sujuvaa hallintoa sekä tienpidon tehokasta järjestämistä, voidaan kuitenkin arvioida olevan välillisesti myönteistä taloudellista vaikutusta elinkeinoelämään, sillä yksityistiestön kunto ja käyttömahdollisuudet vaikuttavat osaltaan maatalouden kuljetuksiin ja esimerkiksi puun hankintakustannuksiin. Kotimaisen puun hankinnalla on puolestaan vaikutuksia sekä metsänomistajien puun myyntituloihin että puun korjuu- ja kuljetusketjun tuloihin ja kustannuksiin ja siten lopulta myös työllisyyteen. Elinkeinoelämän kuljetusten kannalta on myös tärkeää, että esimerkiksi tien painorajoitusten lisäksi yksityistien hallinnollinen tieto on saatavilla ja ajantasaista. Yksityistierekisterin ajantasaisuus omalta osaltaan sujuvoittaa kuljetusten suunnittelua ja toteutusta.

Ehdotetulla sähkö- ja viestintäjohtojen sijoittamista tiealueelle koskevan lupamenettelyn keventämisellä olisi todennäköisesti välitön myönteinen taloudellinen vaikutus joihinkin yrityksiin, kun pienet johtohankkeet esimerkiksi rakenteilla olevan mökkikylän liittämiseksi sähköverkkoon toteutuisivat sujuvammin ja nopeammin, mutta vaikutuksen suuruusluokkaa ei ole arvioitu tarkemmin.

Tiekuntiin kohdistuvat taloudelliset vaikutukset ovat pitkälti myös tieosakkaisiin kohdistuvia taloudellisia vaikutuksia, koska valtaosa tiekuntien kustannusten kattamiseksi kerättävistä maksuista tulee tieosakkaiden suorittamista tiemaksuista. Esityksessä ehdotetut muutokset eivät vaikuttaisi tienpidosta tieosakkaille tai muille tienkäyttäjille johtuviin kustannuksiin, sillä tiemaksuja, käyttömaksuja tai yksityistieavustuksia koskeviin säännöksiin ei esitetä muutoksia.

Ehdotetulla verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain (706/2007, *veroulosottolaki*) mukaisen perustevalituksen käyttömahdollisuuden poistollakaan ei arvioida olevan merkittävää taloudellista vaikutusta tieosakkaisiin tai muihin tienkäyttäjiin. Perustevalitus virheellisesti maksuunpannusta tiemaksusta hallinto-oikeudessa aiheuttaa pienemmän kuluriskin kuin yksityistielain 65 §:n mukainen moitekanne käräjäoikeuteen, mutta käytännössä perustevalitusmahdollisuutta ei ole uuden yksityistielain voimassaoloaikana juuri käytetty.

4.2.2 Muut ihmisiin kohdistuvat ja yhteiskunnalliset vaikutukset

Vaikutukset perus- ja ihmisoikeuksiin

Esityksellä ei olisi merkittäviä vaikutuksia perus- ja ihmisoikeuksien toteutumiseen, sillä ehdotuksissa on pääosin kyse nykysääntelyn täsmäntämisestä ja selkeyttämisestä.

Esityksen ehdotuksilla, jotka liittyvät tieosakkaan tiedonsaantioikeuksiin, olisi myönteistä vaikutusta tieosakkaiden oikeusturvan toteutumiseen. Esityksen mukaan tieosakkaalla olisi jatkossa aiempaa helpompi pääsy joihinkin tiekunnan ja sen toimielimen asiakirjoihin, kuten esimerkiksi pöytäkirjoihin. Kun tieosakkaalla on tieto esimerkiksi siitä, mitä kokouksessa on päätetty, hänellä on paremmat mahdollisuudet myös käyttää muutoksenhakuoikeuttaan. Myös tiekunnan päätöksentekomenettelyihin liittyvät ehdotukset edistäisivät osaltaan tieosakkaan oikeusturvan toteutumista. Tiekunnan perustaminen tieosakkaiden toimesta edellyttäisi kokouksessa edustettujen osakkaiden yksimielistä päätöstä, ja tiekunta voisi tehdä tien tai tienosan erottamista tiekunnan tiestä koskevan päätöksen vain, jos kaikki erotettavan tienosan tieosakkaat antavat siihen suostumuksensa. Sekä tiekunnan perustamisessa että tien erottamisessa on kyse tieosakkaiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin merkittävästi vaikuttavasta päätöksestä.

Veroulosottolain mukaisen perustevalituksen käyttömahdollisuuden poissulkemisella tiemaksujen osalta saattaisi olla myönteisiä vaikutuksia tieosakkaan oikeusturvaan, mutta ehdotuksella voi olla myös ristikkäisiä vaikutuksia. Yksityistielain 65 §:n mukaista moitekannetta käräjäoikeuteen käyttämällä lopullinen oikeustila määräytyy todennäköisesti paljon nopeammin kuin hallinto-oikeuslinjalla perustevalituksen kautta. Moitekanne on nostettava kolmen kuukauden kuluessa päätöksen tekemisestä, ja käräjäoikeuden käsittelyprosessi käynnistyy heti kanteen nostamisen jälkeen. Hallinto-oikeuteen tehtävässä perustevalituksessa prosessin käynnistyminen puolestaan riippuu siitä, milloin asia pannaan vireille ulosottoviranomaisessa. Julkinen saatava vanhentuu veroulosottolain 20 §:n mukaan viiden vuoden kuluttua sitä seuranneen vuoden alusta, jona se on määrätty tai maksuunpantu, ja muussa tapauksessa sitä seuranneen vuoden alusta, jona se on eräännyt. Tieosakkaan kannalta epäselvä oikeustila saattaa näin säilyä pidempään riippuen siitä, miten tiekunta päättää laittaa tiemaksuja täytäntöönpanoon. Toisaalta käräjäoikeuslinja voisi tosiasiasa jopa hieman hidastaa maksujen täytäntöönpanoa. Jos tiemaksun täytäntöönpano laitetaan vireille ulosottoviranomaisessa ja päätöksestä nostetaan myös moitekanne käräjäoikeudessa, ulosottoviranomainen voi jäädä odottamaan käräjäoikeuden ratkaisua, koska asia on edelleen riidanalainen. Käytännössä ehdotettu muutos ei vaikuttaisi nykytilaan, sillä veroulosottolain 9 §:n mukaisia perustevalituksia ei ole juuri tehty yksityistielain mukaisista tiemaksuista ja käyttömaksuista. Hallinto-oikeuksilta saatujen tietojen mukaan uuden yksityistielain voimassaoloaikana tällaisia ratkaisuja on annettu ainoastaan yksi.

Esityksellä ei olisi merkittäviä vaikutuksia omaisuudensuojan toteutumiseen. Tiealueelta saisi tieoikeuden nojalla poistaa kasvillisuutta ja muita esteitä, ja näkemä- ja suoja-alueelta puolestaan saisi tieoikeuden nojalla poistaa näkemää haittaavaa tai muutoin liikenneturvallisuuksiin vaarantavaa kasvillisuutta ja muita luonnonesteitä. Tämä ei käytännössä olisi olennainen muutos omaisuudensuojan nykytilaan, sillä kun kiinteistöä rasittaa tieoikeus on kiinteistönomistaja jo menettänyt aluetta koskevan määräysvallan tieoikeuden haltijoille. Ehdotuksella täsmennettäisiin ja selvennettäisiin voimassa olevaa sääntelyä mitä tulee kasvillisuuden ja muiden esteiden poistamiseen alueelta, jonka tieoikeus kattaa.

Vaikutukset ihmisryhmiin

Esityksellä olisi välillistä myönteistä vaikutusta eri ihmisryhmien yhdenvertaisiin liikkumismahdollisuuksiin ja osallistumiseen yhteiskuntaan. Ehdotusten tavoitteena on osaltaan edistää tiekuntien aktiivista toimintaa ja tienpidon tehokasta järjestämistä. Yksityistienpidon riittävän tason turvaaminen mahdollistaa koulukuljetusten, vanhuspalveluiden sekä muiden kotona annettavien sosiaali- ja terveyspalvelujen turvallisen ja sujuvan kulkemisen myös yksityisteillä asuvien henkilöiden luokse. Yksityisteiden kunnolla on vaikutuksia myös kiireelliseen hätäkeskustoimintaan, poliisi- ja pelastustoimintaan sekä ensihoidon

toteuttamiseen, jotka ovat tärkeitä niin yksityisteillä olevalle asutukselle kuin elinkeinotoiminnalle.

Vaikutukset liikenneturvallisuuteen

Esityksellä olisi sekä välittömiä että välillisiä myönteisiä vaikutuksia liikenneturvallisuuteen. Ehdotettu täsmennys näkemä- ja suoja-alueita koskevaan sääntelyyn vaikuttaisi liikenneturvallisuuteen suoraan, kun tieosakkaille olisi selvempää, mitä tiealueelta saisi liikenneturvallisuuden sitä vaatiessa poistaa. Tieosakkaiden mahdollisimman laajaa ja aktiivista osallistumista päätöksentekoon eli esimerkiksi tiekunnan kokouksen koollekutsumiseen liittyviä menettelyjä selkeyttävä sääntely samoin kuin tieosakkaan tiedonsaantioikeuksia vahvistava sääntely ja yksityistieoimituksen välirekisteröintimahdollisuus edistävät tienpidon tehokasta järjestämistä ja siten puolestaan vaikuttavat välillisesti liikenneturvallisuuteen.

Vaikutukset tietoyhteiskuntaan

Esityksellä pyritään edelleen sujuvoittamaan sähkö- ja viestintäjohtojen sijoittamiseen säädettyä menettelyä yksityisteiden varrella. Tällä voi olla myönteisiä vaikutuksia myös laajakaistarakentamiseen harvaan asutuilla alueilla.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

5.1 Vaihtoehdot ja niiden vaikutukset

Vaihtoehtona 5 §:n 3 momenttiin ehdotetulle muutokselle, jonka mukaan tiealueelta saisi tieoikeuden nojalla poistaa kasvillisuutta ja muita esteitä ja näkemä- ja suoja-alueelta näkemää haittaavaa tai muutoin liikenneturvallisuutta vaarantavaa kasvillisuutta ja muita luonnonesteitä, valmistelussa harkittiin nykytilan pitämistä siltä osin, että näkemä- ja suoja-alueelta poistaa saisi vain luonnontilaista kasvillisuutta. Tiekunta tai tieosakkaat eivät siis saisi poistaa sellaista istutettua kasvillisuutta, jota on kasvanut tai istutettu tieoikeuden alueelle tieoimituksen jälkeen, tai jota ei jostain syystä ole poistettu tien rakentamisen yhteydessä. Tämä katsottiin kuitenkin näkemä- ja suoja-alueen tarkoituksen vastaiseksi. Yksitystiehen kuuluvaksi voidaan määrätä näkemä- ja suoja-alue, jos se liikenneturvallisuuden vuoksi on tärkeää eikä millekään kiinteistölle aiheudu huomattavaa haittaa. Liikenneturvallisuuden tai näkemän kannalta ei ole merkitystä, onko sitä vaarantava kasvillisuus istutettua vai luonnonvaraista.

Osana tiemaksun ja käyttömaksun perintää koskevan 42 §:n muuttamista valmistelussa tarkasteltiin myös tiemaksujen ja käyttömaksujen suoraa ulosottokelpoisuutta. Yhtenä vaihtoehtona tarkastelussa oli, että siitä luovuttaisiin ja perintäasiat ohjattaisiin käräjäoikeuksiin käsiteltäväksi siviilioikeudellisina velkomusasioina, jossa kanteeseen annettu käräjäoikeuden päätös muodostaisi ulosottoperusteen. Tällä ratkaisuvaihtoehdolla katsottiin kuitenkin olevan merkittäviä kielteisiä vaikutuksia tehokkaan tienpidon edellytyksiin. Suoraa ulosottokelpoisuutta on pidetty tieosakkaiden maksuhalukkuuteen vahvasti vaikuttavana tekijänä, ja sen poistamisen riskinä nähtiin, että tiemaksut jäisivät yhä useammin saamatta. Tämä vaikuttaisi suoraan tiekuntien toimintaedellytyksiin ja tienpidon mahdollisuuksiin. Lisäksi jos ulosottoperuste olisi haettava käräjäoikeudesta, se lisäisi tiekuntien kustannuksia entisestään.

Valmistelussa vaihtoehtona oli myös perustevalituksen käyttömahdollisuuden säilyttäminen ja virheelliseen tiemaksun maksuunpanoon liittyvän muutoksenhaun ohjaaminen yksiselitteisesti hallintotuomioistuimiin. Yksityisteihin liittyvät asiat vaativat usein kiinteistöasioiden erityisosaamista, ja toisin kuin yksityistielain 65 §:n mukaisessa moitekanteessa

käräjäoikeuteen, hallinto-oikeuden päätöksenteossa ei olisi käytössä maaoikeusinsinöörin asiantuntemusta. Muutoksenhaku kohdistuu usein tiekunnan päätöksen kokonaisuuteen, josta saattaa myös olla vaikea erottaa tieyksiköintiin ja tiemaksun määräytymiseen liittyviä asioita. Muutoksenhaun jakautuminen kahteen eri linjaan voisikin olla asian tehokkaan käsittelyn kannalta ongelmallista.

Tieosakkaiden tiedonsaantioikeuksiin liittyen vaihtoehtoina valmistelussa harkittiin sitä, että tiekunnan asiakirjat voisivat olla tieosakkaille ainoastaan sähköisesti saatavilla, esimerkiksi tiekunnan verkkopalvelussa. Esimerkiksi vuosikokouksen pöytäkirjaa liitteineen ei siis tarvitsisi pyynnöstä postittaa tieosakkaalle. Tämä ratkaisu saattaisi kuitenkin jättää tietyt tieosakasryhmät, kuten iäkkäät henkilöt, tiedonsaannin ja päätöksenteon ulkopuolelle, joten tästä vaihtoehdosta luovuttiin valmistelussa.

5.2 Ulkomaiden lainsäädäntö ja muut ulkomailla käytetyt keinot

Jaksoa täydennetään lausuntokierroksen aikana.

Suomalainen yhdyskuntarakenne eroaa useimmista muista Euroopan maista. Suomi on pinta-alaltaan laaja ja harvaan asuttu maa, ja yksityisteiden merkitys on siksi Suomessa suurempi kuin monessa muussa maassa. Esimerkiksi Saksassa yksityisiä teitä koskevia erityislakeja ei ole. Osavaltioiden katu- ja tielakien lisäksi yksityisiä teitä koskee ennen kaikkea Saksan siviililakikirja (*Bürgerliches Gesetzbuch*, BGB).

Ruotsi

Suomalaisia oloja lähimpänä on Ruotsi, jossa on Suomen tavoin laaja yksityistieverkosto. Ruotsissa tärkeimmät yksityisteitä koskevat säädökset ovat laki yhteisistä rakennelmista (*anläggningslagen* (1973:1149)) sekä laki yhteisten alueiden hallinnosta (*lagen om förvaltning av samfälligheter* (1973:1150)).

Yksityiset tiet ovat ruotsalaisessa oikeudessa laissa yhteisistä rakennelmista tarkoitettuja yhteisrakennelmia. Ne perustetaan maanmittaustoimituksessa. Yhteisrakennelman vaatima alue luovutetaan joko rasitteen luontoisella oikeudella tai omistusoikeudella, jolloin yhteisrakennelman osakkaat tulevat myös alueen yhteisomistajiksi. Osakkuus yhteisrakennelmaan ei ole henkilökohtaista vaan sidoksissa kiinteistöön. Aluetta voidaan luovuttaa niin yhteisrakennelmaan osakkaaksi tulevilta kiinteistöiltä kuin muiltakin kiinteistöiltä. Luovutuksesta voidaan määrätä korvaus.

Yksityistä tietä hallinnoidaan joko ilman järjestäytymistä suoraan osakkaiden toimesta (osakaskuntahallinto, *delägarförvaltning*) tai tien hallinnointia varten perustetun yhteisalueyhdistyksen (*samfällighetsförening*) kautta. Järjestäytymättömässä osakaskuntahallinnossa päätökset on tehtävä yksimielisinä, ja jos yksimielisyyttä ei saavuteta, voi maamittauslaitos tai sen määräämä taho osakkaan hakemuksesta järjestää kokouksen asian ratkaisemiseksi. Kokouksessa äänimäärät lasketaan kuten yhteisalueyhdistyksessä. Olosuhteiden niin vaatiessa voidaan kokouksessa määrätä yhteisalueyhdistys perustettavaksi.

Yhteisalueyhdistys perustetaan osakkaiden kokouksessa asettamalla yhdistykselle säännöt ja hallitus. Yhdistys on juridinen henkilö, joka voi olla oikeuksien ja velvollisuuksien haltija ja tehdä tehtäviinsä liittyviä sitoumuksia. Yhteisrakennelman perustamistoimituksessa perustetaan useimmiten myös yhteisalueyhdistys hoitamaan yhteisrakennelman hallintoa. Yhteisrakennelman osakkaat ovat yhteisalueyhdistyksen jäseniä automaattisesti, jos

rakennelman hoitamiseksi on perustettu yhdistys. Maanmittauslaitos (*Lantmäteriet*) pitää rekisteriä yhteisalueyhdistyksistä.

Johtoja voidaan Ruotsissa sijoittaa maahan joko omistajan ja verkkotoimijan välillä tehtävän sopimuksen nojalla taikka maanmittauslaitoksen päätöksellä perustaa rasiitteen luontoinen johto-oikeus (*ledningsrätt*) tarvittavaan alueeseen erityisessä maanmittaustoimituksessa. Omistajalla tai yksityisten teiden tapauksessa joko osakaskuntahallinnolla tai yhteisalueyhdistyksellä on oikeus johtojen sijoittamisesta aiheutuvien vahinkojen korvaukseen. Vaikka yksityisen tien käyttämä alue yleensä on useampaan kiinteistöön kuuluvaa omaisuutta, päätökset alueen käyttämisestä muihinkin tarkoituksiin kuin tienpitoon tehdään yhteisalueen hallinnointia koskevien säännösten mukaisesti. Jos hallintoa varten on perustettu yhteisalueyhdistys, voi yhdistys päättää esimerkiksi johtojen sijoittamisesta tien alueelle.

Yhteisalueyhdistyksen päätöstä voi moittia nostamalla kanteen maa- ja ympäristötuomioistuimessa, sillä perusteella, että päätös on syntynyt lain tai yhdistyksen sääntöjen vastaisesti. Myös järjestäytymättömän osakaskunnan kokouksen päätökseen tyytymätön voi nostaa kanteen muita osakkaita vastaan maa- ja ympäristötuomioistumisessa

6 Lausuntopalaute

Jakso kirjoitetaan lausuntokierroksen jälkeen.

7 Säännöskohtaiset perustelut

5 §. Tiealueen sekä näkemäalueen ja suoja-alueen määrääminen. Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että siinä täsmennettäisiin, mitä tiealueelta sekä näkemä- ja suoja-alueelta saisi tieoikeuden nojalla poistaa tarkoituksenmukaisen tienkäytön ja -pidon sekä liikenneturvallisuuden varmistamiseksi. Tiealueelta saisi tieoikeuden nojalla poistaa kasvillisuutta ja muita esteitä. Yksityistiehen kuuluvaksi määrätyltä näkemä- ja suoja-alueelta puolestaan saisi tieoikeuden nojalla poistaa näkemää haittaavaa tai muutoin liikenneturvallisuutta vaarantavaa kasvillisuutta ja muita luonnonesteitä.

Yksityistielain 4 §:ssä säädetään, että kiinteistön hyväksi on perustettava rasiitteenä pysyvä tieoikeus uuden tien tekemistä varten tarpeelliseen tiealueeseen tai ennestään olevaan tiehen, jos se on tärkeää kiinteistön tarkoituksenmukaista käyttöä varten eikä siitä aiheudu huomattavaa haittaa millekään kiinteistölle tai muulle rekisteriyksikölle taikka ennestään olevan tien tieosakkaalle. Tieoikeus on perustettava mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti siten, että tien tarkoitus saavutetaan mahdollisimman edullisesti ja että tiestä tai sen käyttämisestä ei aiheudu ympäristölle tarpeetonta haittaa eikä kenellekään suurempaa vahinkoa tai haittaa kuin on välttämätöntä. Pykälän 3 momentin mukaan tieoikeutta ei saa perustaa, jos tien tekemisestä voisi aiheutua huomattavaa liikenneturvallisuuden vaarantumista, luonnon turmeltumista tai ympäristön kulttuuriarvojen vähentymistä taikka muu niihin verrattava yleisen edun loukkaus. Tieoikeus uuden tien rakentamiseksi perustetaan yksityistietoimituksessa, ja siten myös harkinta muun muassa tien tarkoituksenmukaisuudesta, haitan asteesta (mukaan lukien luonnon turmeltuminen ja ympäristön kulttuuriarvojen vähentyminen) ja vaikutuksesta liikenneturvallisuuteen tehdään toimituksen yhteydessä.

Kun tieoikeutta uuden tien rakentamiseksi perustetaan, määrätään tien linjauksen ja tarkoituksenmukaisen rakenteen vaatima tiealue ja tarvittaessa merkitään se maastoon. Lain 5 §:n 2 momentin mukaan jos liikenneturvallisuuden vuoksi on tärkeää eikä millekään kiinteistölle aiheudu siitä huomattavaa haittaa, yksityistiehen kuuluvaksi voidaan tiealueen lisäksi määrätä näkemäalue, kun yksityistie liittyy maantiehen tai toiseen yksityiseen tiehen, ja

suoja-alue, joka ulottuu enintään 12 metrin etäisyydelle ajoradan keskilinjasta. Nykyisellään 5 §:n 3 momentissa säädetään, että tiealueelta sekä näkemä- ja suoja-alueelta saa tieoikeuden nojalla poistaa piha-alueiden ulkopuolelta näkemää haittaavaa luonnontilaista kasvillisuutta. Kuitenkin tiealueen taikka näkemä- tai suoja-alueen määrittämisen yhteydessä on jo tehty harkinta ja arvio siitä, kuinka laajalta alueelta voi olla tarpeen liikenneturvallisuuden vuoksi poistaa kasvillisuutta. Tieoikeuden ulottuvuus ja samalla 3 momentissa tarkoitettujen poisto-oikeuden ulottuvuus on siis määritelty jo siinä yhteydessä, eikä piha-alueita ole siten enää tarvetta lain tasolla rajata pois tämän oikeuden piiristä. Käytännössä piha-alueen rajaa on myös usein vaikea määrittää tarkkaan, ja vuosien saatossa istutettu ja luonnonvarainen kasvillisuuskin saattavat sekoittaa.

Samaista 3 momenttia täsmennettäisiin myös niin, että siinä eroteltaisiin, mitä tiealueelta sekä toisaalta näkemä- ja suoja-alueelta voi tieoikeuden nojalla poistaa. Tiealueella sallittaisiin kasvillisuuden ja muiden esteiden poisto laajemmin. Tiealueelle saattaa tieoikeuden perustamisen ja tien rakentamisen jälkeen päätyä tienpitoa tai tien tarkoituksenmukaista käyttöä haittaavaa ja liikenneturvallisuutta vaarantavaa kasvillisuutta ja muita esteitä. Pykälän 3 momenttiin ehdotetulla muutoksella nämä saisi tieoikeuden nojalla poistaa. Säännöksestä siis poistettaisiin rajaus ”luonnontilaista” ja lisättäisiin ilmaus ”muuta esteitä”. Muutos myös tekisi säännöksestä johdonmukaisemman muun lainsäädännön kanssa, sillä jo tieliikennelain 12 §:ssä säädetään, että tielle ei saa panna eikä jättää mitään, mikä voi vaarantaa tai haitata liikennettä. Ehdotetun muutoksen tarkoitus olisi selkeyttää sääntelyä myös yksityistielain osalta, sillä käytännössä on ilmennyt epäselvyyttä siitä, saako tiealueelta poistaa kaikenlaisia liikenneturvallisuutta ja tienkäyttöä haittaavia esineitä ja kasvillisuutta.

Koska pykälän 2 momentissa säädetyn suoja- ja näkemäalueen määrittämisen perusteena on aina liikenneturvallisuus, tieoikeuden perusteella olisi tärkeää saada tarvittaessa poistaa sieltäkin kaikki näkemää haittaavat ja siten liikenneturvallisuutta heikentävät asiat. Näkemä- ja suoja-alueidenkin osalta säännöksestä poistettaisiin kasvillisuuden osalta sana ”luonnontilainen”, sillä liikenneturvallisuuden kannalta ei ole merkityksellistä, onko näkemää haittaava kasvillisuus istutettua vai luonnontilaista. Lisäksi näkemää tai muutoin liikenneturvallisuutta voi haitata muutkin asiat kuin kasvillisuus, esimerkiksi iso kivi, ja siksi säännökseen lisättäisiin ilmaus ”muuta luonnonesteitä”. Tältä osin poisto-oikeus olisi siis rajatumpi kuin tiealueella, josta saisi poistaa muitakin kuin luonnonesteitä, esimerkiksi rakennelmia. Näkemä- ja suoja-alueella poistamisen syiden tulisi aina kiinnittyä yksinomaan liikenneturvallisuuteen. Yleensä poistot tulisivat kyseeseen kaarteissa ja risteysalueilla.

Jos näkemää tai muuten liikennettä haittaa pysäköity ajoneuvo, sovellettavaksi voi tulla tieliikennelain 37 §:n 1 momentti, jossa säädetään, että ajoneuvoa ei saa pysäyttää eikä pysäköidä siten, että se vaarantaa turvallisuutta tai haittaa muuta liikennettä.

18 §. Tieoikeutta ja muita tiehen liittyviä oikeuksia koskeva päätöksenteko. Pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että siitä poistettaisiin ilmaus ”muusta syystä vireillä olevassa”.

Yksityistielain 18 §:ssä säädetään lain 2 luvussa säädettyjä oikeuksia ja niihin kohdistuvia toimenpiteitä koskevasta päätöksenteosta. Pykälän 1 momentissa esitetään pääsääntö, jonka mukaan tieoikeuden ja 8 §:ssä tarkoitettujen oikeuden perustamisesta, muuttamisesta ja lakkauttamisesta sekä muista 2 luvussa säädettyistä asioista päätetään yksityistietoimituksessa. Seuraavissa momenteissa on esitetty tästä pääsäännöstä poikkeavat ratkaisut. Voimassa olevan 4 momentin mukaan luvan 5 §:n 3 momentissa tarkoitettuun rakennuksen, rakennelman tai kasvillisuuden poistamiseen, milloin asia ei tule ratkaistavaksi muusta syystä vireillä olevassa yksityistietoimituksessa, sekä poikkeuksen 5 §:n 4 momentissa tarkoitettua rakentamisrajoituksesta myöntää kunnan rakennusvalvontaviranomainen.

On pidetty tarpeettomana rajauksena, että luvan myöntäminen lain 5 §:n 3 momentissa tarkoitettuun rakennuksen, rakennelman tai kasvillisuuden poistamiseen yksityistietoimituksessa on sallittua vain, kun toimitus on jo muusta syystä vireillä. Pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että luvan 5 §:n 3 momentissa tarkoitettuun rakennuksen, rakennelman tai kasvillisuuden poistamiseen myöntäisi kunnan rakennusvalvontaviranomainen silloin, kun asia ei tule ratkaistavaksi yksityistietoimituksessa. Yksityistietoimitus voisi siis olla pantu vireille 5 §:n 3 momentissa tarkoitetun rakennuksen, rakennelman tai kasvillisuuden poistamiseksi eikä sen siis tarvitsisi olla vireillä muusta syystä, jotta lupa voitaisiin myöntää yksityistietoimituksessa kuten nykytilassa. Myös muusta syystä vireillä olevassa toimituksessa voitaisiin edelleen ratkaista nämä asiat. Muutoksella selkeytettäisiin tieoikeuteen liittyvää päätöksentekoa sekä suoja- ja näkemäaluetta koskevaa sääntelyä.

Poikkeuksen 5 §:n 4 momentissa tarkoitettua rakentamisrajoituksesta myöntäisi edelleen vain kunnan rakennusvalvontaviranomainen.

25 §. Liikenteenohjauslaitteen asettaminen. Suomenkieliseen pykälään ehdotetaan kielellistä muutosta. Voimassa olevan pykälän *otsikossa* sekä *1 ja 2 momentissa* oleva sanamuoto ”liikenteen ohjauslaite” muutettaisiin muotoon ”liikenteenohjauslaite”, joka vastaa paremmin oikeinkirjoitussääntöjä ja on johdonmukainen muun lainsäädännön kanssa.

Pykälän *2 momenttiin* tehtäisiin tekninen viittausmuutos. Voimassa olevassa pykälässä viitataan kumottuun tieliikennelakiin (267/1981). Lain numero päivitetäisiin uuden tieliikennelain numeroksi (729/2018).

30 §. Yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittaminen tiealueelle. Pykälän *4 momenttia* ehdotetaan muutettavaksi niin, että tieosakkailla ei olisi enää mahdollisuutta vastustaa kiinteistöä tai yhdyskuntaa palvelevan maahan sijoitettavan johdon ja sellaiseen liittyvän vähäisen laitteen sijoittamista tiealueelle, silloin kun kyse on yksittäisiä kiinteistöjä palvelevasta liittymäjohdosta. Niille tieosakkaille, joiden kiinteistön alueella tiealueelle sijoitettava johto tai kaapeli kulkisi, tulisi kuitenkin varata mahdollisuus lausua asiasta mielipiteensä tiekunnan toimielimelle.

Voimassa olevassa yksityistielain 30 §:n 1 momentissa säädetään, että tiealueen tiekäyttöön ottamisen jälkeen suostumuksen kiinteistöä tai yhdyskuntaa palvelevan maahan sijoitettavan johdon ja sellaiseen liittyvän vähäisen laitteen sijoittamiseen antaa tiekunta tai, jos sellaista ei ole perustettu, tieosakkaat, eikä kiinteistön omistajan suostumusta sijoittamiseen tarvita. Suostumuksen tiekunnan puolesta antaa toimitsijamies tai hoitokunta. Ennen suostumuksen antamista toimitsijamiehen tai hoitokunnan on kuitenkin ilmoitettava asiasta tieosakkaille lain 61 §:n 1 momentissa säädettyä kokouskutsumenettelyä noudattaen. Voimassa olevan 30 §:n 4 momentin mukaan jos joku tieosakkaista vastustaa sijoittamista 21 päivän kuluessa ilmoituksen antamisesta, asiasta on päätettävä tiekunnan kokouksessa.

Yksityistielain 30 §:ssä tarkoitettua menettelyä on pidetty tarpeettoman raskaana, erityisesti kun kyse on pienistä hankkeista kuten tien poikki asennettavista liittymäjohdoista. Nykytilassa sähköverkkojen sijoittamiseen yksityistiealueelle tarvitaan tiekunnan kokouksen puoltava päätös, jos joku tieosakkaista vastustaa johdon tai laitteen sijoittamista. Tämän takia kiinteistöjen sähköistäminen ja yleisesti puhdas energiasiirtymä saattavat joskus viivästyä huomattavasti, koska tiekunnan kokouksen koolle kutsumiseen ja asian käsittelyyn voi kulua huomattavasti aikaa. Voimassa olevan pykälän taustalla on ensisijaisesti ajatus tien pituussuuntaisesti rakennettavasta runkoverkosta, ei siitä erkanevista taloliittymistä. Nykyisin olemassa olevan verkon alueella esimerkiksi täydennysrakentamistapauksissa uuden kiinteistön

tai rakennuksen liittymän rakentaminen olemassa olevaan verkkoon on käsitelty kuitenkin samoin kuin päätös koko uuden verkon sijoittamisesta. Ei ole pidettävä tarkoituksenmukaisena kutsua tiekunnan kokousta äänestämään siitä, saako yksittäinen rakennuskohde, kuten esimerkiksi lomamökkikylä, sähköt.

Tämän vuoksi ehdotetaan, että tiekunnan toimielimellä olisi valtuudet antaa suostumus yksittäisten yleensä tiehen nähden poikkisuuntaisesti asennettavien liittymäjohtojen sijoittamiseen tiealueelle ilman, että kaikilla tieosakkailta on mahdollisuus vastustaa sijoittamista. Toimielimen olisi kuitenkin varattava tieosakkaille, joiden kiinteistön alueelle tällaista johtoa tai laitetta ollaan sijoittamassa, mahdollisuus lausua asiasta mielipiteensä.

35 §. Tienpitovelvollisuuden jakaminen ja tieyksiköt. Pykälän 4 momenttia muutettaisiin niin, että tieosakkaan tulisi ilmoittaa tienpitovelvollisuuden jakamiseksi tarpeelliset tiedot tienkäytöstään ja siinä tapahtuneista tai tapahtuvista muutoksista tiekunnan toimielimelle tai, jos tiekuntaa ei ole perustettu, muille tieosakkaille. Nykyisellään pykälän 4 momentin mukaan tieosakkaan tulee ilmoittaa tienkäytössään tapahtuneista tai tapahtuvista muutoksista. Ehdotetulla muutoksella täsmennettäisiin, että kaikki tienpitovelvollisuuden jakamiseksi tarvittavat tiedot tienkäytössä olisi alun perinkin ilmoitettava, ei ainoastaan muutoksia tietoihin. Muutos selkeyttäisi ja täsmentäisi tieosakkaan tiedonantovelvoitetta ja edistäisi siten osaltaan tienpitovelvollisuuden oikeudenmukaista jakoa ja ajantasaiseen tietoon perustuvaa tieyksiköintiä.

42 §. Tiemaksun ja käyttömaksun periminen. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että siinä suljettaisiin pois verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (*veroulosottolaki, 706/2007*) säädetyn perustevalituksen käyttömahdollisuus yksityistielain mukaisten tiemaksujen ja käyttömaksujen perinnässä. Muutos selventäisi oikeustilaa ja tekisi yksityistielain mukaisesta muutoksenhakujärjestelmästä johdonmukaisemman.

Voimassa olevan 1 momentin mukaan maksut, korko ja perintäkulut ovat suoraan ulosottokelpoisia ja niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa. Yksitystielain 41 §:n 4 momentin mukaan tiemaksut määrää tiekunta kokouksessaan hyväksymällä maksuunpanoluettelon. Jos tiekuntaa ei ole perustettu, tiemaksuista päättävät tieosakkaat yhdessä. Käyttömaksun määrää joko tiekunta, toimitsijamies tai hoitokunta tiekunnan hyväksymien perusteiden mukaisesti. Jos tiekuntaa ei ole perustettu, käyttömaksuista päättävät tieosakkaat yhdessä. Tieosakas tai muu asianosainen voi lain 65 §:n 1 momentin mukaan moittia tiekunnan kokouksen päätöstä tiekuntaa vastaan ajettavalla kanteella maa- ja metsätalouden oikeuslaitoksen toimivassa käräjäoikeudessa. Voimassa olevassa yksityistielaisissa ei ole nimenomaista säännöstä siitä, mille viranomaiselle valitus tiemaksun laittoman maksuunpanon perusteella tehdään. Laista ei myöskään käy nimenomaisesti ilmi, voidaanko tiemaksun maksuunpanoa koskevaan muutoksenhakuun soveltaa veroulosottolain 9 §:n mukaista perustevalitusta.

KHO on vuosikirjaratkaisussaan KHO 2022:54 ottanut kantaa veroulosottolain mukaisen perustevalituksen soveltuvuuteen yksityistiemaksuihin. Ratkaisun perustelujen mukaan saatavan suoraa ulosottokelpoisuutta koskevasta lain säännöksestä ei välttämättä seuraa, että saatavaan voitaisiin soveltaa sen perintää koskevien veroulosottolain muiden säännösten ohella myös lain 9 §:ssä säädettyä saatavan virheellistä määräämistä ja maksuunpanoa koskevaa perustevalitusta. Veroulosottolain 9 §:n soveltuvuutta arvioitaessa oli otettava huomioon myös saatavaa koskeva säännönmukainen oikeussuojatie sekä muutoksenhakujärjestelmän yleinen johdonmukaisuus. Siten veroulosottolain perustevalitussäännöstä on perusteltua tulkita niin, että siinä tarkoitetaan vain sellaisia saatavia, joiden osalta myös säännönmukaisena oikeussuojatienä on muutoksenhaku hallintolainkäytön järjestyksessä ainakin pääasian osalta ja

joilla on jokin julkisoikeudellinen peruste. Kahden vaihtoehdoisen ja osin rinnakkaisen muutoksenhakutien (moitekanne käräjäoikeuteen ja perustevalitus hallinto-oikeuteen) olemassaolo tiemaksuja koskien ei KHO:n mukaan ole perusteltua. Yksityistielain uudistamisen myötä myös tiemaksujen yksityisoikeudellinen luonne on korostunut.

Näillä perusteilla olisi aiheellista muuttaa pykälän 1 momenttia niin, että siinä nimenomaisesti rajattaisiin veroulosottolain mukaisen perustevalituksen käyttömahdollisuus pois tiemaksujen ja käyttömaksujen perinnässä. Oikeustila säilyisi muuten ennallaan, eli muutos ei sulkisi pois tiemaksujen suoraa ulosottokelpoisuutta, vaan ne olisivat edelleen pantavissa täytäntöön lainvoimaisen tuomion tavoin.

Lisäksi 1 momenttiin ehdotetaan myös muutosta, jolla poistettaisiin maininta perintäkuluista momentin toisen virkkeen luettelossa. Täsmennys olisi tarpeen siksi, että toisin kuin voimassa olevasta säännöksestä voi ymmärtää, perintäkulujen suorasta ulosottokelpoisuudesta ei säädetä veroulosottolaissa. Momenttiin lisättäisiin informatiivinen viittaus saatavien perinnästä annettuun lakiin (513/1999), jonka 10 j §:ssä säädetään perintäkulujen suorasta ulosottokelpoisuudesta.

49 §. Tiekunnan perustaminen. Pykälän 1 momenttia muutettaisiin niin, että tiekunnan perustaminen tieosakkaiden pitämässä perustamiskokouksessa edellyttäisi kokouksessa edustettujen osakkaiden yksimielistä päätöstä. Yksimielisyysvaatimuksen on katsottu olevan tarpeellinen, sillä tiekunnan perustamisessa on kyse tieosakkaiden oikeuksiin ja velvollisuuksiin merkittävästi vaikuttavasta päätöksestä.

Edellytyksiksi tiekunnan perustamiselle ilman yksityistietoimitusta on säädetty, että tiekunnan perustamiskokoukseen on kutsuttu kaikki yksityistien tieosakkaat ja että asianmukainen tieto tiekunnan perustamisesta ilmoitetaan kiinteistötietojärjestelmään. Käytännössä tiekunnan perustamiskokouksessa voidaan perustaa tiekunta vain jo olemassa olevalle yksityistielle, jonka tienpito on siihen asti hoidettu järjestäytymättömästi. Pykälässä ei oteta kantaa päätöksenteon yksimielisyyteen tai mahdolliseen äänestämiseen kuin siltä osin, että uutta rakentamatonta tietä ja ennestään olevaa tietä varten ei voida määrätä perustettavaksi yhteistä tiekuntaa, jos kaksi kolmannelta ennestään olevan tien läsnä olevista osakkaista sitä vastustaa.

Oikeuskäytännössä yksityistielain päätöksentekomenettelyä koskevia säännöksiä on tulkittu niin, että tieosakkaiden on tehtävä tiekunnan perustamista koskevat päätökset yksimielisesti, jotta ne sitoisivat kaikkia tieosakkaita. Yksimielisyyden vaatimuksen ei ole katsottu loukkaavan kenenkään tieosakkaan oikeutta, koska tiekunnan perustamista kannattava tieosakas voi aina yksityistielain 69 §:n 3 momentin mukaisesti hakea yksityistietoimitusta asian ratkaisemiseksi. Mahdollinen vastustus ei siis estäisi lopullisesti tiekunnan perustamista. Tältä osin ehdotettu muutos selventäisi oikeustilaa.

50 §. Yksityistietä koskeva tieto. Pykälän 3 momentti ehdotetaan kumottavaksi. Pykälässä säädetään yksityistietä koskevasta tiedosta ja tiekunnan toimielimen tai, jos tiekuntaa ei ole perustettu, tieosakkaiden velvollisuudesta toimittaa tätä tietoa yksityistierekisteriin sekä tie- ja katuverkon tietojärjestelmään. Pykälän 1 momentin mukaan tiekunnan toimielimen on huolehdittava, että tiekunnasta on 89 §:n mukaiset ajantasaiset tiedot mainitussa pykälässä tarkoitettussa yksityistierekisterissä ja että yksityistiestä on 56 §:n 3 momentin 9 kohdassa tarkoitettuja painorajoituksia ja 29 §:n 1 momentissa tarkoitettua tien käytön kieltämistä tai rajoittamista koskevat ajantasaiset tiedot kansallisessa tie- ja katuverkon tietojärjestelmässä. Pykälän 2 momentin mukaan jos tiekuntaa ei ole perustettu, on tieosakkaiden yhdessä varmistettava, että yksityistiestä on painorajoituksia ja tien käytön kieltämistä tai rajoittamista koskevat ajantasaiset tiedot kansallisessa tie- ja katuverkon tietojärjestelmässä.

Kumottavaksi ehdotetussa 3 momentissa puolestaan säädetään, että tieosakkaan on annettava tiekunnalle tiekunnan hallinnon ja tienpidon järjestämiseksi tarpeelliset tiedot itsestään ja tienkäytöstään. Tieosakkaan on huolehdittava erityisesti osoitetietojensa ja niiden muutosten ilmoittamisesta. Jos tiekuntaa ei ole perustettu, tieosakkailla on oikeus saada yhteisen tienpidon järjestämiseksi tarpeelliset tiedot toisistaan. Momentissa tarkoitetut tiedot liittyvät tieosakkaisiin eikä tiehen. Momentin säännökset ehdotetaan siksi siirrettäviksi ehdotettuun uuteen osakasluetteloa koskevaan 50 a §:ään, johon ne sisältönsä puolesta paremmin sopivat.

50 a §. Osakasluettelo. Ehdotetaan lisättäväksi lakiin uusi pykälä, jossa säädettäisiin tieosakasluettelosta. Pykälässä säädettäisiin, että tiekunnan toimielimen olisi pidettävä tiekunnan hallinnon ja tienpidon järjestämiseksi tieosakkaista luetteloa eli osakasluetteloa, johon merkittäisiin vähintään tieosakkaan nimi ja yhteystiedot. Tieosakkaan olisi annettava tiekunnalle tätä varten tarpeelliset tiedot itsestään ja huolehdittava erityisesti yhteystietojensa ja niiden muutosten ilmoittamisesta. Järjestäytymättömillä tieosakkailla olisi oikeus saada yhteisen tienpidon järjestämiseksi tarpeelliset tiedot toisistaan.

Säännökset tarpeellisten tietojen antamisesta vastaisivat nykyistä 50 §:n 3 momenttia, jota esityksellä ehdotetaan kumottavaksi. Momentin mukaan tieosakkaan on annettava tiekunnalle tiekunnan hallinnon ja tienpidon järjestämiseksi tarpeelliset tiedot itsestään ja tienkäytöstään. Tieosakkaan on huolehdittava erityisesti osoitetietojensa ja niiden muutosten ilmoittamisesta. Jos tiekuntaa ei ole perustettu, tieosakkailla on oikeus saada yhteisen tienpidon järjestämiseksi tarpeelliset tiedot toisistaan.

Osakasluettelosta säätäminen edistäisi tieosakkaan tiedonsaantioikeuksia ja tehokasta tienpitoa sekä olisi myös linjassa muun yhteisölainsäädännön kanssa. Yksityistierekisteriin ei ole merkitty kaikkien tieosakkaiden tietoja, ainoastaan toimielimen edustajan. Esimerkiksi 61 §:n 4 momentissa tarkoitetussa tilanteessa kokouksen kutsuminen koolle saattaa estyä sen vuoksi, että tieosakkaista ja heidän yhteystiedoistaan ei ole ajantasaista tietoa koottuna. Jotta kutsuminen tosiasiallisesti olisi mahdollista, tieosakkaalla pitäisi olla tiedossaan osakasluettelo. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi 61 §:ään tieosakkaalle oikeus saada ajantasainen osakasluettelo haltuunsa kutsujen lähettämistä varten.

Osakasluettelon ylläpitäminen merkitsee henkilötietojen käsittelyä, joka kuuluu yleisen tietosuojasetuksen ja tietosuojalain soveltamisalaan. Käsittelyn oikeusperusteena on tietosuojasetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohta, eli osakasluettelon tietojen käsittely on tarpeen rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi. Tietosuojasetuksen 6 artiklan 3 kohdan mukaista liikkumavaraa käytetään rekisterin tietosisällön osalta. Osakasluettelo ei merkittäisi erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja tai muita arkaluonteisia henkilötietoja. Henkilötietojen käsittelyssä on noudatettava, mitä yleisessä tietosuojasetuksessa ja tietosuojalaissa säädetään.

58 §. Tiekkunnan kokous. Pykälän 4 momentin 11 kohtaa muutettaisiin niin, että tiekkunnan kokouksessa voitaisiin päättää minkä tahansa yksittäisen tieoikeuden lakkauttamisesta riippumatta tieoikeuden alkuperäisestä myöntäjästä. Tiekkunnan kokouksen päätösvaltaa siis selkeytettäisiin tältä osin.

Aineellisesti tieoikeuksien lakkauttamisesta säädetään lain 12 §:ssä sekä 18 §:n 3 momentissa. Ensiksi mainitun pykälän 3 momentin mukaan yksittäinen tieoikeus tai 8 §:ssä tarkoitettu oikeus voidaan lakkauttaa myös tieosakkaan vaatimuksesta, jos oikeutta ei enää tarvita kiinteistöä tai 6 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettua tienkäyttöä varten uuden kulkuyhteyden tai muun olosuhteissa tapahtuneen olennaisen muutoksen vuoksi. Lain 18 §:n 3 momentin mukaan jos tälle on perustettu tiekunta, myös tiekunta voi lakkauttaa 12 §:n 3 momentissa tarkoitettua

yksittäisen tieoikeuden tai 8 §:ssä tarkoitetun oikeuden. Nyt muutettavaksi ehdotetun 58 §:n 4 momentin 11 kohdan mukaan tiekunnan kokouksessa voidaan päättää tieoikeuden perustamisesta ennestään olevaan tiehen tai tiekunnan perustaman tieoikeuden lakkauttamisesta. Toisin kuin 18 §:n 3 momentissa, nyt muutettavaksi ehdotetussa lainkohdassa oikeus päättää tieoikeuden lakkauttamisesta on siis rajattu tiekunnan itse perustamiin tieoikeuksiin.

Voimassa oleva tieoikeuden lakkauttamista koskeva sääntely on siis osin epäselvä. Sitä on kuitenkin 58 §:n 4 momentin 11 kohdan nojalla tulkittu niin, että tiekunta voi lakkauttaa vain itsensä perustamia lisätieoikeuksia eikä esimerkiksi yksityistieoikeuksissa annettua tieoikeutta. Toimituspäätöksellä annettu tieoikeus voi tulla tarpeettomaksi samalla tavalla kuin tiekunnan päätöksellä perustettu tieoikeus. Käytännössä toimituksessa on voitu perustaa esimerkiksi kolmelle kiinteistölle tieoikeus, ja sen jälkeen on perustettu tiekunta. Tiekunta on voinut antaa lisätieoikeuksia vuosien mittaan. Nykyisellään kolme alun perin perustettua tieoikeutta ovat eri asemassa kuin myöhemmin perustetut. Tiekunta voi osakkaan pyynnöstä poistaa tarpeettomana itsensä perustamia oikeuksia, mutta on katsottu, että voimassa olevan lainsäädännön mukaan alkuperäisiin tieoikeuksiin tiekunta ei voi vaikuttaa, vaikka ne voivat yhtä lailla jäädä tarpeettomaksi, jos esimerkiksi jollekin niistä järjestyy kulku kadun kautta. Käytännössä tiekunnat ovat kuitenkin lakkauttaneet myös toimituksessa perustettuja oikeuksia. Tiekunnan kokouksen toimivaltaa koskevaa nykysäännöstä voidaan pitää tarpeettomana rajoituksena, eikä toimitusta ole tarpeen pitää vain tällaista asiaa varten.

Tiekunnan hallinnon sujuvoittamiseksi tiekunnan olisi siis voitava lakkauttaa tarpeeton tieoikeus riippumatta tieoikeuden syntymähistoriasta. Silloinkin olisi tärkeää huolehtia muutosten viemisestä tiekunnan pöytäkirjoista kiinteistö- ja yksityistierekistereihin. Ehdotettu muutos myös selkeyttäisi tieoikeuden lakkauttamista koskevaa sääntelyä ja poistaisi nykyisen ristiriidan lain 18 §:n 3 momentin ja 58 §:n 4 momentin 11 kohdan välillä.

61 §. *Tiekunnan kokouksen koollekutsuminen.* Pykälään ehdotetaan muutoksia, joilla täsmennettäisiin tiekunnan kokouksen koollekutsumiseen liittyviä säännöksiä erityisesti tieosakkaiden tiedonsaantioikeuksiin liittyen.

Pykälän *1 momentissa* säädetään, että kokouskutsu on toimitettava jokaiselle tieosakkaalle, jonka postiosoite on tiekunnan tiedossa tai joka on ilmoittanut tiekunnalle sähköpostiosoitteen tai muun tietoliikenneyhteyden kutsun toimittamista varten. Säännöksen sanamuotoa olisi tarpeen yksinkertaistaa siten, että kokouskutsu toimitetaan jokaiselle tieosakkaille, joka on ilmoittanut yhteystietonsa kutsun toimittamista varten. Ei ole tarpeen säätää yhteystietojen laadusta tai kutsun toimittamistavasta, kun olennaista on se, että kutsu toimitetaan juuri siihen yhteystietoon, josta tieosakas on itse katsonut olevansa parhaiten tavoitettavissa. Yhä useampi tieosakas asuu vakituisesti jossain muualla kuin tiekunnan tien varressa ja saattaa käydä kiinteistöllään vain satunnaisesti. Jos tieosakas on ilmoittanut momentissa tarkoitetuksi yhteystiedokseen sähköpostiosoitteen, tiekunta ei voisi enää toimittaa paperikutsua mökkiläisen postilaatikkoon ja pitää sitä lain mukaisena kutsun toimittamisena. Vaikka tieosakas ei olisi ilmoittanut tiekunnalle yhteystietojaan, kutsu olisi kuitenkin toimitettava, jos tieosakkaan yhteystieto on kutsujan kohtuudella selvitetävissä. Riittävä selvittämisen taso olisi esimerkiksi Maanmittauslaitokselta kysyminen tai kiinteistön omistajanvaihdoistilanteissa uuden omistajan yhteystietojen kysyminen myyjältä. Tiekunnan kokouksessa päätetään usein tiekunnan toiminnan ja tienpidon kannalta merkittävistä asioista, kuten maksuunpanoluettelon vahvistamisesta, yksityistien parantamishankkeesta, rahalainan ottamisesta, tienpidon valtuuttamisesta ulkopuoliselle taholle tai tiekunnan sääntöjen vahvistamisesta. Muutos edistäisi tieosakkaan oikeuksien toteutumista erityisesti tapauksissa, joissa tieosakas ei ole yksityistien vakituinen asukas, ja turvaisi osaltaan aktiivista tienpitoa.

Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin myös säännös kokouskutsun lähettämisestä kuolinpesälle. Asiasta ei nykyisellään ole säädetty, ja epäselvyyttä on aiheuttanut muun maussa se, tuleeko kokouskutsu lähettää kaikille kuolinpesän osakkaalle, joiden yhteystieto on tiekunnan tiedossa, vai riittääkö kutsun lähettäminen yhdelle osakkaalle. Ehdotetaan, että kokouskutsu kuolinpesälle voitaisiin toimittaa sille kuolinpesän osakkaalle, joka pitää huolta pesän hallinnosta. Usean osakkaan yhteisessä hallinnossa olevan kuolinpesän osalta tämä tarkoittaisi sitä, että kokouskutsu voitaisiin toimittaa yhdelle heistä. Kuolinpesällä olisi velvollisuus ilmoittaa tiekunnalle yhteystieto kutsun lähettämistä varten, kuten muillakin tieosakkailla.

Pykälän 2 *momentissa* säädetään nykyisellään, että ehdotus maksuunpanoluetteloksi on vähintään kahden viikon ajan ennen kokousta pidettävä tieosakkaiden nähtävänä kokouskutsussa ilmoitetussa paikassa tai se on toimitettava tieosakkaalle kokouskutsun liitteenä. Säännöstä ehdotetaan muutettavaksi niin, että maksuunpanoluetteloehdotuksen lisäksi myös tieyksikkölaskelma ja tiekunnan säännöt, jos niihin ollaan ehdottamassa muutoksia, olisi pidettävä tieosakkaiden nähtävänä vähintään kahden viikon ajan ennen kokousta kokouskutsussa ilmoitetussa paikassa. Säännöksessä tarkoitettu paikka voisi olla niin fyysinen tila kuin tiekunnan sähköinen verkkopalvelukin, johon kaikille tieosakkaalle on annettu käyttöoikeudet. Nykyisen säännöksen on tulkittu tarkoittavan vain fyysistä paikkaa, ja sen on siten katsottu olevan vanhentunut ja sopivan huonosti yhä yleistyvään tilanteeseen, jossa tieosakas asuu jossain muualla kuin yksityistien varrella. Maksuunpanoluetteloehdotus on saattanut olla nähtävillä esimerkiksi tiekunnan puheenjohtajan kotona, mikä voi käytännössä rajoittaa tieosakkaan mahdollisuutta tarkastella ehdotusta ennen kokousta tai tehdä sen jopa mahdottomaksi.

Ehdotus maksuunpanoluetteloksi sekä tieyksikkölaskelma ja tiekunnan säännöt, jos niihin ollaan ehdottamassa muutoksia, olisi myös tieosakkaan pyynnöstä toimitettava tämän ilmoittamaan posti- tai sähköpostiosoitteeseen. Asiakirjojen lähettämisestä postitse saataisiin perä toimielimen määräämä kohtuullinen maksu.

Nykyisellään tieyksikkölaskelma ei ole niiden pykälässä tarkoitettujen asiakirjojen joukossa, jotka toimitettava tieosakkaalle kokouskutsun liitteenä tai muutoin varattava tieosakkaalle mahdollisuus tarkastella niitä ennen kokousta. Käytännössä tieosakkaan on voinut olla vaikea saada laskelmaa nähtäväkseen. Tiemaksut määräytyvät tieyksikkölaskelman mukaan ja lisäksi tieosakkaat käyttävät äänioikeuttaan tiekunnan kokouksessa tieyksiköinnin mukaan. Siksi pääsy tämän asiakirjan sisältöön on olennaisen tärkeää tieosakkaiden oikeusturvan kannalta. Tällä tavoin maksun perusteet olisivat enakkoon nähtävissä ja arvioitavissa. Tieyksikkölaskelmaa ei olisi kuitenkaan välttämätöntä pitää nähtävillä tai toimittaa pyynnöstä tieosakkaalle, jos siihen ei olla ehdottamassa muutoksia.

Myös tiekunnan säännöt tulisi jatkossa olla nähtävänä ennen kokousta tai toimittaa pyynnöstä tieosakkaalle vain, jos niihin ollaan ehdottamassa muutoksia.

Pykälän 3 *momenttia* ehdotetaan muutettavaksi niin, että tieosakkailla olisi oikeus pyynnöstä saada toimitsijamieheltä tai hoitokunnan puheenjohtajalta jäljennökset toimielimen pöytäkirjoista. Ne olisi toimitettava tieosakkaan ilmoittamaan posti- tai sähköpostiosoitteeseen. Ei siis enää riittäisi, että pöytäkirjat pidetään tieosakkaiden nähtävänä jossain fyysisessä paikassa. Tälläkin muutoksella edistettäisiin tieosakkaan tiedonsaantioikeuden toteutumista ja oikeusturvaa sekä asianmukaista tienpitoa. Koska toimielimen pöytäkirjoja saattaa edellisen vuosikokouksen jälkeen olla kertynyt useita ja niissä voi liitteineen olla runsaasti sivuja, pöytäkirjojen ja liitteiden lähettämisestä postitse saataisiin perä toimielimen määräämä kohtuullinen maksu.

Pykälän 4 momenttiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan tieosakkaalla olisi tässä momentissa tarkoitetuissa tapauksissa oikeus saada käyttöönsä kokouksen koollekutsumiseksi tarvittavat tiekunnan asiakirjat mukaan lukien jäljennös ehdotetussa uudessa 50 a §:ssä tarkoitettua osakasluettelosta. Tilanteessa, jossa tiekunnan toimielin tai muu tiekunnan säännöissä määritelty taho laiminlyö vuosikokouksen koollekutsumisen tai kieltäytyy kutsumasta tieosakkaita ylimääräiseen kokoukseen, kokous voidaan tieosakkaan hakemuksesta pitää yksityistietoimituksen yhteydessä toimitusinsinöörin johdolla. Myös toimivaltainen elinvoimakeskus voi tieosakkaan hakemuksesta oikeuttaa hakijan kutsumaan tieosakkaat kokoukseen siten kuin pykälän 1 momentissa säädetään. Jos edellisen tiekunnan kokouksen koollekutsumisesta ja pitämisestä on kulunut viisi vuotta tai enemmän, tieosakas voi kutsua tiekunnan kokouksen koolle siten kuin 1 momentissa säädetään. Käytännössä tieosakkaan voi edellä mainituissa tapauksissa olla käytännössä mahdotonta kutsua kokousta koolle, jos hänellä ei ole käytössään muiden tieosakkaiden yhteystietoja. Siksi olisi säädettävä tieosakkaan oikeudesta saada itselleen jäljennös osakasluettelosta, josta selviäisi tieosakkaiden yhteystiedot, johon kokouskutsu voidaan toimittaa. Lisäksi olisi tarpeen, että kutsujalla olisi käytössään muutkin kokouksen koolle kutsumiseksi tarvittavat tiekunnan asiakirjat. Tämä varmistaisi momentissa säädetyn tieosakkaan kokouksen koollekutsumisoikeuden tosiasiallisen toteutumisen.

Tietojen antaminen osakasluettelosta merkitsee henkilötietojen käsittelyä, joka kuuluu yleisen tietosuojalain soveltamisalaan. Käsittelyn oikeusperusteena on tietosuojalain 6 artiklan 1 kohdan c alakohta, eli osakasluettelon tietojen käsittely on tarpeen rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi. Tietosuojalain 6 artiklan 3 kohdan mukaista liikkumavaraa käytetään 61 §:n 4 momentin yhteydessä tietojen luovuttamisen osalta. Tietojen luovuttamisessa ei olisi kyse erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvista tiedoista tai muista arkaluonteisista henkilötiedoista, koska osakasluettelo ei sisältäisi sellaisia. Henkilötietojen käsittelyssä on noudatettava, mitä yleisessä tietosuojalain asetuksessa ja tietosuojalaissa säädetään.

62 §. Tiekunnan kokouksen pöytäkirja. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan täsmennettäväksi niin, että jäljennös pöytäkirjasta olisi toimitettava tieosakkaan ilmoittamaan yhteystietoon, joka voi olla postiosoite tai sähköpostiosoite. Lisäksi säädettäisiin, että pöytäkirjan ja sen liitteiden lähettämisestä postitse olisi mahdollista periä toimielimen määräämä kohtuullinen maksu.

Pykälässä säädetään tiekunnan kokouksen pöytäkirjan laatimisesta ja jakamisesta. Pykälän 1 momentin mukaan kokouksen puheenjohtajan tai muun tiekunnan säännöissä määritellyn tahon on huolehdittava siitä, että kokouksessa tehdyistä päätöksistä laaditaan pöytäkirja. Pöytäkirjan tulee olla asianosaisten nähtävänä viimeistään neljäntoista päivän kuluttua kokouksen päättymisestä. Pykälän 2 momentin mukaan kaikilla tieosakkailla ja muilla, joita kokouksessa käsitellyt asiat koskevat, on oikeus pyynnöstä saada toimitsijamieheltä tai hoitokunnan puheenjohtajalta ote tai oikeaksi todistettu jäljennös pöytäkirjasta. Pykälässä ei ole otettu kantaa, miten tai missä muodossa pöytäkirja tulee saattaa asianosaisten nähtäville.

Asiakirjojen nähtävillä oloa ainoastaan jossain fyysisessä paikassa voidaan pitää vanhentuneena sääntönä, joka käytännössä saattaa estää osakkaan tiedonsaannin niiden sisällöstä. Siksi asiakirjat olisi hyvä olla myös sähköisesti saatavilla, jotta tiedoksisaantioikeus tosiasiallisesti toteutuisi useamman tieosakkaan kohdalla. Tämä edistäisi myös tieosakkaan oikeusturvaa, sillä kun tieosakkaalla on tieto siitä, mitä kokouksessa on päätetty, hän voi myös käyttää muutoksenhakuoikeuttaan.

Jos tieosakas haluaa saada pöytäkirjan ja sen liitteet itselleen postitse, toimittamisesta olisi mahdollista periä toimielimen määräämä kohtuullinen maksu.

Ehdotetaan myös, että 2 momentista poistetaan ilmaus ”ote tai oikeaksi todistettu”. Pöytäkirjan oikeaksi todistaminen tieosakasta varten on katsottu tarpeettomaksi, sillä tavallinen kopio pöytäkirjasta kelpaa nykyisin useimmille viranomaisille ja vakuutusyhtiöillekin.

63 §. *Tiekuntaan kohdistuvat muutokset.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että tiekunnalla olisi oikeus omalla päätöksellään myös erottaa tienosa tiekunnan tiestä. Tämä selkeyttäisi oikeustilaa ja lisäisi osaltaan tiekuntien päätösvaltaa asioissaan, mikä oli yksityistielakiuudistuksen yksi tavoite. Tie kunta voisi tehdä tien tai tienosan erottamista koskevan päätöksen vain, jos kaikki erotettavan tienosan tieosakkaat antavat siihen suostumuksensa.

Nykytilassa pykälässä säädetään tiekuntien yhdistämisestä, tiekunnan jakamisesta ja lakkauttamisesta sekä tien tai tienosan liittämistä tiekunnan tiehen. Pykälän 1 momentin mukaan niistä päätetään yksityistietoimituksessa tai kyseisten tiekuntien päätöksillä. Tien tai tienosan liittämistä tiekunnan tiehen voidaan päättää yksityistietoimituksessa tai tiekunnan liittettävän tienosan tieosakkaiden sopimuksella. Tienosan erottamisesta tiekunnan hallinnan ulottuvuudesta ei ole tähän mennessä säädetty 63 §:ssä. Yksitystielain 72 §:n 2 momentissa kuitenkin säädetään, että yksityistietoimituksen yhteydessä voidaan päättää tien tai tienosan liittämistä tiekunnan tiehen tai erottamisesta siitä.

Lain 63 §:n luettelosta puuttuva tienosan erottaminen tiekunnan tiestä on aiheuttanut epäselviä tilanteita. Käytännössä epäselvyyttä on ilmennyt erityisesti siitä, voiko tie kunta omalla päätöksellään erottaa tienosan tiekunnan tiestä, esimerkiksi yksittäisen tienhaaran. Pykälän teksti ei ole tätä suoraan tukenut. Toisaalta tienosan erottaminen tiekunnan tiestä on tähänkin mennessä ollut laillisesti mahdollista tiekunnan omalla päätöksellä esimerkiksi lakkauttamalla koko tie kunta ja perustamalla tie kunta uudelleen vain tien osalle. Käytännössä tiekunnat ovat tehneet päätöksiä myös tiekunnan tienosan erottamisesta, ja niitä on myös rekisteröity kiinteistörekisteriin. Joissain tapauksissa tienosa on erotettu tiekunnan hallinnosta tiekunnan enemmistö päätöksellä vastoin erotun tienosan osakkaiden suostumusta. Yksitystietoimitus voidaan panna vireille tienosan liittämiseksi takaisin tie kuntaan, mutta toimituskustannukset tulevat hakijan maksettaviksi. Tämän vuoksi olisi tärkeää säätää, että tie kunta voi tehdä tien tai tienosan erottamista koskevan päätöksen vain, jos kaikki erotettavan tienosan tieosakkaat antavat siihen suostumuksensa. Koska kysymys siitä, onko jokin tienosa tiekunnan hallinnassa ja hoidossa, voi olla tien kunnossapidon ja siten kiinteistölle pääsyn vuoksi olennainen, ei voida pitää riittävänä sitä, että kukaan erotettavan tienosan osakkaista ei vastusta erottamista, vaan heidän olisi nimenomaisesti suostuttava erottamiseen.

71 §. *Yksitystietoimitus.* Pykälän 1 momentin 9 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi niin, että yksityistietoimituksessa voitaisiin määrätä oikeudettomasti asetettu tiensulkulaite poistettavaksi. Säännöksellä lisättäisiin yksityistietoimituksen toimivaltaa.

Nykytilassa kyseisessä lainkohdassa säädetään ainoastaan, että yksityistietoimituksessa voidaan myöntää 29 §:ssä tarkoitettu oikeus kiinteistön omistajalle sulkulaitteen asettamiseen. Yksitystielain 29 §:n 3 momentin mukaan kiinteistön omistaja ei saa asettaa kiinteistöllään olevalle yksityistielle sulkulaitetta, jollei tie kunta tai, jos tie kuntaa ei ole perustettu, tieosakkaat anna siihen suostumustaan. Jos sulkulaitteen asettamiseen ei ole annettu suostumusta, yksityistietoimituksessa voidaan kuitenkin myöntää kiinteistön omistajalle oikeus sulkulaitteen asettamiseen, jos se on kiinteistön käytölle liikenteestä aiheutuvan haitan tai liikenneturvallisuuden taikka muun erityisen syyn vuoksi tarpeen.

Käytännössä yksityistieiden sulkulaitteista tehdyt toimitushakemukset liittyvät usein jo olemassa olevan sulkulaitteeseen. Käytännössä on ilmennyt tilanteita, jossa kiinteistön omistaja

on asettanut veräjän, puomin tai muun sulkulaitteen ilman tiekunnan tai tieosakkaiden suostumusta taikka yksityistietoimituksessa myönnettyä lupaa sulkulaitteen asettamiseen. Asianosaiset ovat tällöin saattaneet hakea yksityistietoimitusta sulkulaitteen poistamiseksi, mutta toimituksessa voidaan kaikkien asianosaisten kuulemisen jälkeen vain todeta tieoikeuden olemassaolo mutta ei nyky sääntelyn mukaan määrätä laittoman puomin tai muun esteen poistamista. Apua laittomien sulkulaitteiden poistamiseksi on tällöin haettu myös poliisilta, mutta virka-avunsaanti on osoittautunut hankalaksi ilman selkeää viranomaispäätöstä, jonka täytäntöönpanemiseksi poliisi voisi toimia. Yksityistietoimituksen toimivaltaa olisi siksi täsmennettävä niin, että toimituksessa voitaisiin määrätä oikeudettomasti asetettu sulkulaite poistettavaksi.

Poliisilain 9 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan poliisi voi antaa virka-apua yksityiselle, jos se on välttämätöntä tämän laillisiin oikeuksiin pääsemiseksi ja oikeuden loukkaus on ilmeinen. Virka-avun antamisen edellytyksenä on lisäksi, että yksityistä estetään pääsemästä oikeuksiinsa ja oikeuksiin pääseminen edellyttää poliisin toimivaltuuksien käyttämistä. Selkeä toimituspäätös antaisi tarvittaessa myös poliisille paremmat edellytykset harkita omien toimivaltuuksiensa käyttämistä asiassa.

Tieosakkaan oikeudesta poistaa tieoikeuden nojalla tiealueelta ja näkemä- ja suoja-alueelta muita liikennettä haittaavia tai vaarantavia esteitä säädetään yksityistielain 5 §:n 3 momentissa. Kyseisessä momentissa säädetään myös, että jos liikenneturvallisuus sitä välttämättä vaatii, voidaan erikseen antaa lupa poistaa tiealueen ulkopuolella oleva muu kuin asuinkäytössä oleva rakennus, rakennelma tai sellainen kasvillisuus, jota tieoikeuden nojalla ei muuten saa poistaa. Rakennelmalla voidaan esimerkiksi tarkoittaa aitarakennetta. Mainittuun säännökseen liittyen toisaalla tässä esityksessä ehdotetaan lain 18 §:n 4 momenttia muutettavaksi niin, että luvan 5 §:n 3 momentissa tarkoitettuun rakennuksen, rakennelman tai kasvillisuuden poistamiseen myöntäisi kunnan rakennusvalvontaviranomainen silloin, kun asia ei tule ratkaistavaksi yksityistietoimituksessa. Muutos lähentäisi säännöstä 18 §:n 1 momentissa ilmaistuun pääsääntöön, jonka mukaan lain 2 luvussa säädettyistä asioista päätetään yksityistietoimituksessa. Yksityistietoimitus voisi siis olla pantu vireille 5 §:n 3 momentissa tarkoitettuna rakennuksen, rakennelman tai kasvillisuuden poistamiseksi eikä sen siis tarvitsisi enää olla vireillä muusta syystä, jotta lupa voitaisiin myöntää yksityistietoimituksessa, kuten voimassa olevan 18 §:n 4 momentin mukaan.

80 §. *Yksityistietoimituksen rekisteröinti.* Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi niin, että siinä säädetty alueellisen yksityistietoimituksen välirekisteröintimahdollisuus soveltuisi myös yksityistietoimitukseen.

Voimassa olevassa 2 momentissa säädetään yksityistielain 76 §:ssä tarkoitettuna alueellisen yksityistietoimituksen rekisteröinnistä. Alueellisesta yksityistietoimituksesta voidaan säännöksen mukaan tehdä merkinnät kiinteistörekisteriin muutoksenhausta huolimatta niiden kiinteistöjen osalta, joita muutoksenhaku ei koske. Myös muutoksenhaun kohteena olevien kiinteistöjen osalta voidaan tehdä merkinnät kiinteistörekisteriin alueellisesta yksityistietoimituksesta, jos muutoksenhaku ei vaikuta tieoikeuden vahvistamiseen taikka tehtäviin merkintöihin. Kiinteistörekisterin pitäjän tulee näissä tapauksissa pyytää maa- ja metsätalouden osastoilta lupa rekisteröintiin ja asian ratkaisee maa- ja metsätalouden osaston puheenjohtaja.

Ehdotetaan, että tämä niin sanottu välirekisteröinti olisi mahdollista myös tavanomaisissa, ei-alueellisissa yksityistietoimituksissa. Tarve yksityistietoimituksen välirekisteröintimahdollisuudelle toimituksen vireillä ollessa ja siten myös tienpidon toteuttamisen täytäntöönpanolle lainvoimaisilta osiltaan on noussut esiin erityisesti laajojen yksityistien kunnostusten yhteydessä. Välirekisteröintimahdollisuus edistäisi

yksityistierekisterin pitämistä ajan tasalla, sillä nykytilassa rekisteri voi olla maa- ja metsätalouden käsittelyn takia jäljessä todellisesta tilanteesta jopa vuoden, vaikka muut kuin muutoksenhaun kohteena olevat asiat olisivat kunnossa. Välierekisteröintimahdollisuus myös edistäisi yksityisteiden tienpitoa, koska kunnossapitohankkeet eivät enää muutoksenhaun vuoksi lykkääntyisi. Yleisesti tienpidon kustannusten jako vaikeutuu, jos kustannusten kohdentamisesta ei ole varmuutta.

89 §. *Yksityistierekisteri.* Pykälän 4 momenttiin tehtäisiin tekninen viittausmuutos. Voimassa olevassa pykälässä viitataan henkilötietolakiin (523/1999), joka on kumottu tietosuojalain (1050/2018). Momenttia muutettaisiin siis niin, että viittaus henkilötietolakiin päivitetäisiin tietosuojalakiin.

8 Voimaantulo

Ehdotetaan, että laki tulee voimaan 1.1.2027.

9 Suhde perustuslakiin ja säätämisjärjestys

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säännöksiä, joilla on liityntä perustuslaissa säädettyihin perusoikeuksiin, erityisesti PL 15 §:ssä turvattuun omaisuudensuojaan, PL 21 §:n mukaiseen oikeusturvaan, 10 §:ssä turvattuun kotirauhaan ja henkilötietojen suojaan.

Perustuslain 15 §:n 1 momentin mukaan jokaisen omaisuus on turvattu. Omaisuuden suoja sisältää muun muassa omistajalle lähtökohtaisesti kuuluvan vapauden käyttää omaisuuttaan samoin kuin omistajan oikeuden asettaa muille hänen omaisuutensa käyttörajoituksia ja -esteitä. Omistajan oikeuksia voidaan kuitenkin rajoittaa lailla, joka täyttää perusoikeutta rajoittavalta lailta vaaditut yleiset edellytykset. Perustuslain 15 §:n 2 momentin mukaan omaisuuden pakkolunastuksesta yleiseen tarpeeseen täyttä korvausta vastaan säädetään lailla.

Tieoikeus on rasiitteenkaltainen oikeus, jolla annetaan kiinteistöön kuuluva pysyvä oikeus käyttää toiseen kiinteistöön kuuluvaa aluetta määrättyyn tarkoitukseen. Perustieoikeuden perustamisessa on asiallisesti kyse pakkolunastuksesta. Yksityistielain uudistuksessa säädettiin, että tiealuetta koskevan rasiitteen lisäksi voidaan perustaa myös yksityistiehen kuuluva näkemäalue yksityistien liittyessä maantiehen tai toiseen yksityiseen tiehen taikka suoja-alue, joka voi ulottua enintään 12 metrin etäisyydelle ajoradan keskilinjasta. Näkemä- ja suoja-alueen perustamisesta päätetään aina erikseen yksityistietoimituksessa, ja niiden perustaminen edellyttää, että se on liikenneturvallisuuden vuoksi tärkeää, eikä siitä aiheudu millekään kiinteistölle huomattavaa haittaa. Näkemä- ja suoja-alue merkitsee rajoitusta kiinteistönomistajan omistusoikeuteen, koska määräyksillä rajoitetaan kiinteistön omistajan oikeutta hallita, käyttää ja hyödyntää omaisuuttaan haluamallaan tavalla. Siitä on tehtävä erillinen viranomaispäätös, jossa kiinteistönomistajan oikeutta rajoittava alueen perustamista olisi aina arvioitava laissa säädettyjen edellytysten kannalta erikseen, ja niiden perustamisesta on maksettava asianmukainen korvaus. Kyseisen sääntelyn suhde perustuslakiin arvioitiin uudistuksen yhteydessä (HE 147/2017 vp) ja perustuslakivaliokunta antoi siitä lausuntonsa PeVL 7/2018 vp, jonka mukaan lakiehdotus voitiin käsitellä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä. Tässä esityksessä ehdotetaan näkemä- ja suoja-alueita koskevaa sääntelyä täsmennettäväksi niin, että tiealueelta saisi tieoikeuden nojalla poistaa kasvillisuutta ja muita esteitä. Lisäksi näkemä- ja suoja-alueelta saisi tieoikeuden nojalla poistaa näkemää haittaavaa tai muutoin liikenneturvallisuutta vaarantavaa kasvillisuutta ja muita luonnonesteitä. Ehdotus ei tuo olennaista muutosta kiinteistönomistajan omistusoikeuteen, johon merkittävin rajoitus tehtiin jo aiemmin yksityistielain uudistuksen yhteydessä. Tieoikeuden nojalla saisi poistaa myös istutettua kasvillisuutta, mutta tätä omaisuudensuojaan kohdistuvaa lisärajoitusta

voidaan pitää hyväksyttävänä ja oikeasuhtaisena liikenneturvallisuuden varmistamiseksi. Perustuslain 22 §:n mukaan julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Ehdotetulla sääntelyllä turvattaisiin PL 7 §:ssä suojattua oikeutta elämään.

Esityksessä ehdotetaan myös, että tieosakkaat eivät voisi vastustaa yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittamista teialueelle, jos kyse on vain yksittäisiä kiinteistöjä palvelevasta liittymäjohdosta. Samoin kuin edellä näkemä- ja suoja-alueen kohdalla, varsinainen kajoaminen kiinteistönomistajan omaisuudensuojaan tehtiin jo yksityistielain uudistuksessa. Nyt ehdotetulla sujuvoitettaisiin nykyistä menettelyä ja rajattaisiin käytännössä vain tietä hallinnoivan tahon oikeutta. Nykytilassakaan tiekunta ei voi täysin estää johdon sijoittamista, jos asian vie rakennusvalvontaviranomaisen päätettäväksi. Ehdotetulla sujuvoittamisella toisaalta turvattaisiin PL 18 §:ssä suojattua elinkeinovapautta.

Perustuslain 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Euroopan ihmisoikeussopimuksen (EIS) 6 artiklan mukaan jokaisella on oikeus kohtuullisen ajan kuluessa oikeudenmukaiseen ja julkiseen oikeudenkäyntiin laillisesti perustetussa riippumattomassa ja puolueettomassa tuomioistuimessa silloin, kun päätetään hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan tai häntä vastaan nostetusta rikossyytteestä.

Euroopan ihmisoikeustuomioistuin (EIT) on todennut, että oikeus päästä tuomioistuimeen ei ole ehdoton, vaan valtio voi rajoittaa tätä oikeutta valitsemillaan keinoilla taatakseen tehokkaan pääsyn tuomioistuimeen EIS 6 artiklan mukaisesti. Rajoituksilla täytyy kuitenkin olla hyväksyttävä tavoite, ja käytettyjen keinojen tulee olla oikeassa suhteessa tavoitteisiin. Perustuslakivaliokunta korosti lausunnossaan PeVL 29/2014 vp oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin ja asioiden viivytyksettömään käsittelyyn liittyvien perusoikeuksien merkitystä oikeusvaltion kulmakivinä. Jokaisen tulee saada asiansa asianmukaisesti tutkituksi tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa kohtuullisessa ajassa ja kohtuullisin kustannuksin. Niin yksityishenkilöiden kuin yritystenkin tulee oikeusvaltiossa pystyä saattamaan asiansa oikeuden tutkittaviksi ilman pelkoa kohtuuttomista kustannuksista tai viivästyksistä. Esityksessä ehdotetaan, että maksuvelvollisella ei olisi oikeutta tehdä verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetun lain 9 §:ssä tarkoitettua perustevalitusta virheellisesti maksuunpannuista tiemaksuista. Mahdollisuus muutoksenhakuun tiemaksuista kuitenkin säilyisi. Se tapahtuisi yksityistielain 65 §:n mukaisesti moitekanteella käräjäoikeuteen, kuten tiekunnan päätösten moittiminen muiltakin osin.

Kuten yllä on jo todettu, perustuslain 22 §:ssä säädetään, että julkisen vallan on turvattava perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Esityksen ehdotukset, joilla vahvistetaan tieosakkaan tiedonsaantioikeuksia, osaltaan turvaavat PL 21 §:n mukaisen oikeusturvan toteutumista. Kun tieosakas saa helpommin tietoa esimerkiksi siitä, mitä tiekunnan vuosikokouksessa on päätetty, on hänellä paremmat tosiasialliset edellytykset käyttää laissa säädettyä muutoksenhakuoikeuttaan.

Perustuslain 10 § 1 momentissa säädetään, että jokaisen yksityiselämä, kunnia ja kotirauha on turvattu. Perustuslaissa turvattu kotirauhan piiri kattaa lähtökohtaisesti kaikenlaiset pysyväisluonteiseen asumiseen käytetyt tilat (esim. PeVL 43/2010 vp ja PeVL 40/2010 vp)). Rikoslain 24:11 §:n mukaan kotirauhan suojaamiin paikkoihin kuuluu myös asukkaiden yksityisaluetta olevat pihat. Esityksessä ehdotetaan, että yksityistielain 5 §:n 3 momentin säännöksestä poistettaisiin rajaus, jonka mukaan kasvillisuutta saa tieoikeuden nojalla poistaa teialueelta sekä näkemä- ja suoja-alueelta vain piha-alueiden ulkopuolelta. Teialueen sekä

näkemä- ja suoja-alueen laajuuden arviointi tehdään tieoikeuksia perustettaessa. Sekä tieoikeuden perustamisen että suoja- ja näkemäalueiden määrittämisen edellytyksenä on, ettei niistä aiheudu millekään kiinteistölle huomattavaa haittaa. Piha-alue ja sen suhde tiealueeseen sekä näkemä- ja suoja-alueeseen on siis määritelty jo yksityistietoimituksessa, ja siten 5 § 3 momenttiin ehdotetulla muutoksella ei rajoitettaisi kotirauhansuojaa vaan ainoastaan selvennettäisiin nykyistä sääntelyä.

Henkilötietojen suojasta säädetään perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan tarkemmin lailla. Esityksen 50 a §:ään ehdotetaan uutta sääntelyä koskien osakasluettelon pitämistä. Tiekunnan toimielimen olisi pidettävä tiekunnan hallinnon ja tienpidon järjestämiseksi tieosakasluetteloa, ja tieosakkaan olisi annettava tiekunnalle tätä varten tarpeelliset tiedot itsestään. Lisäksi 61 §:n 4 momentissa säädettäisiin, että tieosakkaalla olisi tapauksessa, joissa tiekunnan toimielin on laiminlyönyt vuosikokouksen koollekutsumisen, oikeus saada käyttöönsä kokouksen koollekutsumiseksi tarvittavat tiekunnan asiakirjat mukaan lukien jäljennös osakasluettelosta. Osakasluettelon pitäminen merkitsee henkilötietojen käsittelyä, joka kuuluu yleisen tietosuojasetuksen (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2016/679 luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta) ja tietosuojalain (1050/2018) soveltamisalaan. Käsittelyn oikeusperusteena on tietosuojasetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohta. Tietosuojasetuksen 6 artiklan 3 kohdan mukaista liikkumavaraa käytetään rekisterin tietosisällön ja tietojen luovuttamisen osalta. Yksitystielain mukainen henkilötietojen käsittely ei sisällä erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvien tietojen tai muiden valtiosääntöisesti arkaluonteisten henkilötietojen käsittelyä. Osakasluettelosta säätäminen edistäisi tieosakkaan tiedonsaantioikeuksia ja tehokasta tienpitoa, ja sääntely olisi siten yleisen edun mukaista. Osakasluettelon pitäminen on tarpeen tiekunnan hallinnon ja tienpidon järjestämiseksi, eikä siihen merkittäisi muita kuin tämän tarkoituksen täyttämiseksi tarpeellisia tietoja. Sääntely olisi siten myös oikeasuhtaista. Henkilötietojen suojan turvaamisessa nojattaisiin yleissääntelyinä sovellettaviin yleiseen tietosuojasetukseen ja tietosuojalakiin, eikä yksityistielakiin sisällyttäisi muuta erityissääntelyä.

Esityksen ehdotuksia on pidettävä omaisuuden suojan rajoitusten osalta täsmällisinä ja tarkkarajaisina ja niiden on katsottava muutenkin täyttävän perusoikeuksien yleiset rajoitusedellytykset, kuten vaatimukset rajoitusten hyväksyttävyydestä ja oikeasuhtaisuudesta. Esitys ei rajoita perustuslaissa turvattua oikeusturvaa eikä yksityiselämän suojaa. Esityksellä toteutettaisiin julkisen vallan velvoitetta turvata perusoikeuksien ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotukset voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyksityksessä.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

yksityistielain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan yksityistielain (560/2018) 50 §:n 3 momentti,
muutetaan 5 §:n 3 momentti, 18 §:n 4 momentti, 25 §, 30 §:n 4 momentti, 35 §:n 4 momentti,
42 §:n 1 momentti, 49 §:n 1 momentti, 58 §:n 4 momentin 11 kohta, 61 §, 62 §:n 2 momentti,
63 §:n 1 momentti, 71 §:n 1 momentin 9 kohta, 80 §:n 2 momentti ja 89 §:n 4 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 18 §:n 4 momentti laissa 775/2023, 58 §:n 4 momentin 11 kohta laissa
197/2021 ja 61 § laeissa 1503/2019 ja 710/2025, sekä
lisätään lakiin uusi 50 a § seuraavasti:

5 §

Tiealueen sekä näkemäalueen ja suoja-alueen määrääminen

Tiealueelta saa tieoikeuden nojalla poistaa kasvillisuutta ja muita esteitä. Näkemä- ja suoja-
alueelta saa tieoikeuden nojalla poistaa näkemää haittaavaa tai muutoin liikenneturvallisuutta
vaarantavaa kasvillisuutta ja muita luonnonesteitä. Jos liikenneturvallisuus sitä välttämättä
vaatii, voidaan erikseen antaa lupa poistaa tiealueen ulkopuolella oleva muu kuin asuinkäytössä
oleva rakennus, rakennelma tai sellainen kasvillisuus, jota tieoikeuden nojalla ei muuten saa
poistaa.

18 §

Tieoikeutta ja muita tiehen liittyviä oikeuksia koskeva päätöksenteko

Luvan 5 §:n 3 momentissa tarkoitettuun rakennuksen, rakennelman tai kasvillisuuden
poistamiseen, milloin asia ei tule ratkaistavaksi yksityistietoimituksessa, sekä poikkeuksen 5
§:n 4 momentissa tarkoitettua rakentamisrajoituksesta myöntää kunnan
rakennusvalvontaviranomainen. Kunnan rakennusvalvontaviranomaisen päätöksestä
perittävään maksuun sovelletaan, mitä rakentamislain 79 §:ssä säädetään maksusta.

25 §

Liikenteenohjauslaitteen asettaminen

Tielle on asetettava tieosakkaiden liikennetarpeiden, liikenneturvallisuuden ja tiestä
aiheutuvien haittojen tarpeellisen ehkäisemisen kannalta välttämättömät
liikenteenohjauslaitteet.

Liikenteenohjauslaitteen asettamisesta tielle säädetään muilta osin tieliikennelaissa (729/2018).

30 §

Yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittaminen tiealueelle

Edellä 1 momentissa tarkoitetun suostumuksen tiekunnan puolesta antaa toimitsijamies tai hoitokunta. Ennen suostumuksen antamista toimitsijamiehen tai hoitokunnan on ilmoitettava asiasta tieosakkaille. Ilmoitus on toimitettava tieosakkaille niin kuin tiekunnan kokouskutsu 61 §:n 1 momentin mukaan on toimitettava. Jos joku tieosakkaista vastustaa sijoittamista 21 päivän kuluessa toimitsijamiehen tai hoitokunnan ilmoituksen antamisesta, asiasta on päätettävä tiekunnan kokouksessa. Edellä säädetystä poiketen tieosakkaat eivät voi vastustaa sijoittamista, jos kyse on vain yksittäisiä kiinteistöjä palvelevasta liittymäjohdosta. Tieosakkaille, joiden kiinteistön alueelle 1 momentissa tarkoitettua johtoa tai sellaiseen liittyvää vähäistä laitetta ollaan sijoittamassa, on kuitenkin varattava mahdollisuus lausua asiasta mielipiteensä. Jos tiekuntaa ei ole perustettu, tieosakkaat päättävät suostumuksen antamisesta yhdessä.

35 §

Tienpitovelvollisuuden jakaminen ja tieyksiköt

Tieosakkaan tulee ilmoittaa tienpitovelvollisuuden jakamiseksi tarpeelliset tiedot tienkäytöstään ja siinä tapahtuneista tai tapahtuvista muutoksista sekä mahdollisista osakaskiinteistöjen ja määräalojen kaupoista tiekunnan toimielimelle tai, jos tiekuntaa ei ole perustettu, muille tieosakkaille. Tieyksiköistä, tieyksikkölaskelmasta ja niiden muutoksista päätetään yksityistietoimituksessa, tiekunnan kokouksessa tai järjestäytymättömällä tiellä osakkaiden kesken.

42 §

Tiemaksun ja käyttömaksun periminen

Tiemaksu peritään maksuunpanoluettelon otteen perusteella ja käyttömaksu maksuunpanoluettelon tai tiekunnan, toimitsijamiehen tai hoitokunnan muutoin vahvistaman määräyksen perusteella samoin kuin niiden erääntymispäivästä suoritettava kuuden prosentin vuotuinen korko ja kohtuulliset perintäkulut. Maksut ja korko ovat suoraan ulosottokelpoisia, ja niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007). Maksuvelvollisella ei kuitenkaan ole oikeutta tehdä edellä mainitun lain 9 §:ssä tarkoitettua perustevalitusta. Perintäkulojen ulosottokelpoisuudesta säädetään saatavien perinnästä annetussa laissa (513/1999).

49 §

Tiekunnan perustaminen

Tiekunta perustetaan yksityistietoimituksessa tai tiekunnan perustamiskokouksessa, johon kaikki yksityistien tieosakkaat on kutsuttu jonkun tieosakkaan toimesta 61 §:n mukaista kutsumenettelyä noudattaen. Tie­kunnan perustaminen tieosakkaiden pitämässä perustamiskokouksessa edellyttää kokouksessa edustettujen osakkaiden yksimielistä päätöstä. Tie­kunnan perustaminen voidaan tehdä myös kiinteistörekisterin pitäjän päätöksellä, jos asian käsitteleminen yksityistietoimituksessa ei ole erityisestä syystä tarpeen.

50 a §

Osakasluettelo

Tiekunnan toimielimen on pidettävä tiekunnan hallinnon ja tienpidon järjestämiseksi tieosakkaista luettelo (osakasluettelo), johon merkitään vähintään tieosakkaan nimi ja yhteystiedot. Tieosakkaan on annettava tiekunnalle tätä varten tarpeelliset tiedot itsestään. Tieosakkaan on huolehdittava erityisesti yhteystietojensa ja niiden muutosten ilmoittamisesta. Jos tiekuntaa ei ole perustettu, tieosakkailla on oikeus saada yhteisen tienpidon järjestämiseksi tarpeelliset tiedot toisistaan.

58 §

Tiekunnan kokous

Tiekunnan kokouksessa on muualla tässä laissa säädetyn lisäksi päätettävä erityisesti:

11) tieoikeuden perustamisesta ennestään olevaan tiehen tai yksittäisen tieoikeuden lakkauttamisesta;

61 §

Tiekunnan kokouksen koollekutsuminen

Tiekunnan kokouksen kutsuu koolle toimitsijamies tai hoitokunta tai muu tiekunnan säännöissä määritelty taho. Kirjallinen kokouskutsu on toimitettava jokaiselle tieosakkaalle, joka on ilmoittanut yhteystietonsa kutsun toimittamista varten. Muutoinkin kutsu on toimitettava, jos yhteystieto on kohtuudella selvitettävissä. Kokouskutsu kuolinpesälle voidaan toimittaa sille kuolinpesän osakkaalle, joka pitää huolta pesän hallinnosta. Yhteystiedon ilmoitusvelvollisuus on kuolinpesällä. Tie­kunnan säännöissä voidaan määrätä myös muusta täydentävästä tavasta ilmoittaa tiekunnan kokouksen ajankohta. Kokouskutsu on toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja viimeistään kahta viikkoa ennen tiekunnan kokousta. Tie­kunnan säännöissä voidaan pidentää lyhyempää määräaika ja lyhentää pidempää määräaika.

Vuosikokouksen kokouskutsussa on mainittava ehdotuksesta maksuunpanoluetteloksi sekä kokouksessa päätettävistä tienpitoa koskevista merkittävistä asioista. Ylimääräisen kokouksen kokouskutsussa on mainittava ne asiat, joista kokouksessa päätetään. Ehdotus maksuunpanoluetteloksi sekä tieyksikkölaskelma ja tiekunnan säännöt, jos niihin ollaan ehdottamassa muutoksia, on pidettävä tieosakkaiden nähtävänä vähintään kahden viikon ajan ennen kokousta kokouskutsussa ilmoitetussa paikassa. Mainitut asiakirjat on myös pyynnöstä

toimitettava tieosakkaan ilmoittamaan posti- tai sähköpostiosoitteeseen. Niiden lähettämisestä postitse saadaan periä toimielimen määräämä kohtuullinen maksu.

Tieosakkaille tulee varata mahdollisuus tutustua edellisen vuosikokouksen jälkeen laadittuihin tiekunnan toimielimen kokouksia ja päätöksiä koskeviin pöytäkirjoihin. Pöytäkirjat on vähintään kahden viikon ajan ennen kokousta pidettävä tieosakkaiden nähtävänä kokouksutsussa ilmoitetussa paikassa. Tieosakkailta on myös oikeus pyynnöstä saada toimitsijamieheltä tai hoitokunnan puheenjohtajalta jäljennökset toimielimen pöytäkirjoista. Ne on toimitettava tieosakkaan ilmoittamaan posti- tai sähköpostiosoitteeseen. Pöytäkirjojen ja liitteiden lähettämisestä postitse saadaan periä toimielimen määräämä kohtuullinen maksu.

Jos toimitsijamies tai hoitokunta tai muu tiekunnan säännöissä määritelty taho laiminlyö vuosikokouksen koollekutsumisen tai kieltäytyy kutsumasta tieosakkaita ylimääräiseen kokoukseen, voidaan kokous tieosakkaan hakemuksesta pitää yksityistietoimituksen yhteydessä toimitusinsinöörin johdolla taikka toimivaltainen elinvoimakeskus voi tieosakkaan hakemuksesta, varattuaan toimitsijamiehelle tai hoitokunnalle tilaisuuden tulla kuulluksi, oikeuttaa hakijan kutsumaan tieosakkaat kokoukseen siten kuin 1 momentissa säädetään. Jos edellisen tiekunnan kokouksen koollekutsumisesta ja pitämisestä on kulunut viisi vuotta tai enemmän, tieosakas voi kutsua tiekunnan kokouksen koolle siten kuin 1 momentissa säädetään. Tieosakkaalla on tässä momentissa tarkoitetuissa tapauksissa oikeus saada käyttöönsä kokouksen koollekutsumiseksi tarvittavat tiekunnan asiakirjat mukaan lukien jäljennös 50 a §:ssä tarkoitettu osakasluettelosta.

Mitä 1–3 momentissa säädetään tieosakkaasta, koskee myös muita asianosaisia, joiden asiaa tiekunnan kokouksessa käsitellään.

62 §

Tiekunnan kokouksen pöytäkirja

Kaikilla tieosakkailla ja muilla, joita kokouksessa käsitellyt asiat koskevat, on oikeus pyynnöstä saada toimitsijamieheltä tai hoitokunnan puheenjohtajalta jäljennös pöytäkirjasta. Jäljennös on toimitettava tieosakkaan ilmoittamaan posti- tai sähköpostiosoitteeseen. Pöytäkirjan ja liitteiden lähettämisestä postitse saadaan periä toimielimen määräämä kohtuullinen maksu.

63 §

Tiekuntaan kohdistuvat muutokset

Kahden tai useamman tiekunnan yhdistämisestä, tiekunnan jakamisesta, tien tai tienosan erottamisesta tiekunnan tiestä sekä tiekunnan lakkauttamisesta päätetään yksityistietoimituksessa tai kyseisten tiekuntien päätöksillä. Tie kuntien yhdistäminen, tien tai tienosan erottaminen tiekunnan tiestä ja tiekunnan jakaminen sekä lakkauttaminen voidaan tehdä myös kiinteistörekisterin pitäjän päätöksellä, jos asian käsitteleminen yksityistietoimituksessa ei ole erityisestä syystä tarpeen. Tien tai tienosan liittämistä tiekunnan tiehen voidaan päättää yksityistietoimituksessa tai tiekunnan ja liitettävän tienosan tieosakkaiden sopimuksella. Tie kunta voi kuitenkin tehdä tien tai tienosan erottamista koskevan päätöksen vain, jos kaikki erotettavan tienosan tieosakkaat antavat siihen suostumuksensa.

71 §

Yksityistietoimitus

Yksityistietoimituksessa voidaan käsitellä ja ratkaista:

9) 29 §:ssä tarkoitetun oikeuden myöntäminen kiinteistönomistajalle sulkulaitteen asettamiseen sekä oikeudettomasti asetetun sulkulaitteen poistettavaksi määrääminen;

80 §

Yksityistietoimituksen rekisteröinti

Jos yksityistietoimituksessa tai alueellisessa yksityistietoimituksessa tehtyyn ratkaisuun on haettu muutosta, voidaan toimituksesta tehdä merkinnät kiinteistörekisteriin muutoksenhausta huolimatta niiden kiinteistöjen osalta, joita muutoksenhaku ei koske. Myös muutoksenhaun kohteena olevien kiinteistöjen osalta voidaan tehdä merkinnät kiinteistörekisteriin, jos muutoksenhaku ei vaikuta tieoikeuden vahvistamiseen taikka tehtäviin merkintöihin. Kiinteistörekisterin pitäjän on näissä tapauksissa pyydettävä maa- ja metsätalouden ministeriöltä lupa rekisteröintiin. Asian ratkaisee maa- ja metsätalouden ministeri.

89 §

Yksityistierekisteri

Jollei tässä laissa toisin säädetä, henkilötietojen salassapitoon ja luovuttamiseen sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) sekä muuhun henkilötietojen käsittelyyn tietosuojalakia (1050/2018). Siitä, miten kiinteistötietojärjestelmästä luovutetaan tietoja, säädetään kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain 6 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 ____.

Helsingissä x.x.20xx

Pääministeri

Etunimi Sukunimi

..ministeri Etunimi Sukunimi

Laki

yksityistielain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan yksityistielain (560/2018) 50 §:n 3 momentti,
muutetaan 5 §:n 3 momentti, 18 §:n 4 momentti, 25 §, 30 §:n 4 momentti, 35 §:n 4 momentti,
42 §:n 1 momentti, 49 §:n 1 momentti, 58 §:n 4 momentin 11 kohta, 61 §, 62 §:n 2 momentti,
63 §:n 1 momentti, 71 §:n 1 momentin 9 kohta, 80 §:n 2 momentti ja 89 §:n 4 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 18 §:n 4 momentti laissa 775/2023, 58 §:n 4 momentin 11 kohta laissa
197/2021 ja 61 § laeissa 1503/2019 ja 710/2025, sekä
lisätään lakiin uusi 50 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

5 §

*Tiealueen sekä näkemäalueen ja suoja-
alueen määrittäminen*

*Tiealueen sekä näkemäalueen ja suoja-
alueen määrittäminen*

Tiealueelta sekä tiehen kuuluvaksi määrättyä näkemä- ja suoja-alueelta saa tieoikeuden nojalla poistaa piha-alueiden ulkopuolelta näkemää haittaavaa luonnontilaista kasvillisuutta. Jos liikenneturvallisuus sitä välttämättä vaatii, voidaan erikseen antaa lupa poistaa tiealueen ulkopuolella oleva muu kuin asuinkäytössä oleva rakennus, rakennelma tai sellainen kasvillisuus, jota tieoikeuden nojalla ei muuten saa poistaa.

Tiealueelta saa tieoikeuden nojalla poistaa kasvillisuutta ja muita esteitä. Näkemä- ja suoja-alueelta saa tieoikeuden nojalla poistaa näkemää haittaavaa tai muutoin liikenneturvallisuutta vaarantavaa kasvillisuutta ja muita luonnonesteitä. Jos liikenneturvallisuus sitä välttämättä vaatii, voidaan erikseen antaa lupa poistaa tiealueen ulkopuolella oleva muu kuin asuinkäytössä oleva rakennus, rakennelma tai sellainen kasvillisuus, jota tieoikeuden nojalla ei muuten saa poistaa.

18 §

18 §

*Tieoikeutta ja muita tiehen liittyviä oikeuksia
koskeva päätöksenteko*

*Tieoikeutta ja muita tiehen liittyviä oikeuksia
koskeva päätöksenteko*

Luvan 5 §:n 3 momentissa tarkoitettuun rakennuksen, rakennelman tai kasvillisuuden poistamiseen, milloin asia ei tule

Luvan 5 §:n 3 momentissa tarkoitettuun rakennuksen, rakennelman tai kasvillisuuden poistamiseen, milloin asia ei tule

Voimassa oleva laki

ratkaistavaksi *muusta syystä vireillä olevassa* yksityistietoimituksessa, sekä poikkeuksen 5 §:n 4 momentissa tarkoitetusta rakentamisrajoituksesta myöntää kunnan rakennusvalvontaviranomainen. Kunnan rakennusvalvontaviranomaisen päätöksestä perittävään maksuun sovelletaan, mitä rakentamislain 79 §:ssä säädetään maksusta. (21.4.2023/775)

25 §

Liikenteen ohjauslaitteen asettaminen

Tielle on asetettava tieosakkaiden liikennetarpeiden, liikenneturvallisuuden ja tiestä aiheutuvien haittojen tarpeellisen ehkäisemisen kannalta välttämättömät liikenteen ohjauslaitteet.

Liikenteen ohjauslaitteen asettamisesta tielle säädetään muilta osin tieliikennelaissa (267/1981).

30 §

Yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittaminen tiealueelle

Edellä 1 momentissa tarkoitetun suostumuksen tiekunnan puolesta antaa toimitsijamies tai hoitokunta. Ennen suostumuksen antamista toimitsijamiehen tai hoitokunnan on ilmoitettava asiasta tieosakkaille. Ilmoitus on toimitettava tieosakkaille niin kuin tiekunnan kokouskutsu 61 §:n 1 momentin mukaan on toimitettava. Jos joku tieosakkaista vastustaa sijoittamista 21 päivän kuluessa toimitsijamiehen tai hoitokunnan ilmoituksen antamisesta, asiasta on päätettävä tiekunnan kokouksessa. Jos tiekuntaa ei ole perustettu, tieosakkaat päättävät suostumuksen antamisesta yhdessä.

Ehdotus

ratkaistavaksi yksityistietoimituksessa, sekä poikkeuksen 5 §:n 4 momentissa tarkoitetusta rakentamisrajoituksesta myöntää kunnan rakennusvalvontaviranomainen. Kunnan rakennusvalvontaviranomaisen päätöksestä perittävään maksuun sovelletaan, mitä rakentamislain 79 §:ssä säädetään maksusta.

25 §

Liikenteenohjauslaitteen asettaminen

Tielle on asetettava tieosakkaiden liikennetarpeiden, liikenneturvallisuuden ja tiestä aiheutuvien haittojen tarpeellisen ehkäisemisen kannalta välttämättömät liikenteenohjauslaitteet.

Liikenteenohjauslaitteen asettamisesta tielle säädetään muilta osin tieliikennelaissa (729/2018).

30 §

Yhdyskuntateknisten laitteiden sijoittaminen tiealueelle

Edellä 1 momentissa tarkoitetun suostumuksen tiekunnan puolesta antaa toimitsijamies tai hoitokunta. Ennen suostumuksen antamista toimitsijamiehen tai hoitokunnan on ilmoitettava asiasta tieosakkaille. Ilmoitus on toimitettava tieosakkaille niin kuin tiekunnan kokouskutsu 61 §:n 1 momentin mukaan on toimitettava. Jos joku tieosakkaista vastustaa sijoittamista 21 päivän kuluessa toimitsijamiehen tai hoitokunnan ilmoituksen antamisesta, asiasta on päätettävä tiekunnan kokouksessa. *Edellä säädetystä poiketen tieosakkaat eivät voi vastustaa sijoittamista, jos kyse on vain yksittäisiä kiinteistöjä palvelevasta liittymäjohdosta. Tieosakkaille, joiden kiinteistön alueelle 1 momentissa tarkoitettua johtoa tai sellaiseen liittyvää vähäistä laitetta*

ollaan sijoittamassa, on kuitenkin varattava mahdollisuus lausua asiasta mielipiteensä. Jos tiekuntaa ei ole perustettu, tieosakkaat päättävät suostumuksen antamisesta yhdessä.

35 §

35 §

Tienpitovelvollisuuden jakaminen ja tieyksiköt

Tienpitovelvollisuuden jakaminen ja tieyksiköt

Tieosakkaan tulee ilmoittaa *tienkäytössään* tapahtuneista tai tapahtuvista muutoksista ja mahdollisista osakaskiinteistöjen ja määräalojen kaupoista tiekunnan toimielimelle tai, jos tiekuntaa ei ole perustettu, muille tieosakkaille. Tieyksiköistä, tieyksikkölaskelmasta ja niiden muutoksista päätetään yksityistietoimituksessa, tiekunnan kokouksessa tai järjestäytymättömällä tiellä osakkaiden kesken.

Tieosakkaan tulee ilmoittaa *tienpitovelvollisuuden jakamiseksi tarpeelliset tiedot tienkäytöstään ja siinä* tapahtuneista tai tapahtuvista muutoksista sekä mahdollisista osakaskiinteistöjen ja määräalojen kaupoista tiekunnan toimielimelle tai, jos tiekuntaa ei ole perustettu, muille tieosakkaille. Tieyksiköistä, tieyksikkölaskelmasta ja niiden muutoksista päätetään yksityistietoimituksessa, tiekunnan kokouksessa tai järjestäytymättömällä tiellä osakkaiden kesken.

42 §

42 §

Tiemaksun ja käyttömaksun periminen

Tiemaksun ja käyttömaksun periminen

Tiemaksu peritään maksuunpanoluettelon otteen perusteella ja käyttömaksu maksuunpanoluettelon tai tiekunnan, toimitsijamiehen tai hoitokunnan muutoin vahvistaman määräyksen perusteella samoin kuin niiden erääntymispäivästä suoritettava kuuden prosentin vuotuinen korko ja kohtuulliset perintäkulut. Maksut, korko ja *perintäkulut* ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

Tiemaksu peritään maksuunpanoluettelon otteen perusteella ja käyttömaksu maksuunpanoluettelon tai tiekunnan, toimitsijamiehen tai hoitokunnan muutoin vahvistaman määräyksen perusteella samoin kuin niiden erääntymispäivästä suoritettava kuuden prosentin vuotuinen korko ja kohtuulliset perintäkulut. Maksut ja korko ovat suoraan ulosottokelpoisia, ja niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007). *Maksuvelvollisella ei kuitenkaan ole oikeutta tehdä edellä mainitun lain 9 §:ssä tarkoitettua perustevalitusta. Perintäkulujen ulosottokelpoisuudesta säädetään saatavien perinnästä annetussa laissa (513/1999).*

49 §

49 §

Tiekunnan perustaminen

Tiekunnan perustaminen

Tiekunta perustetaan yksityistietoimituksessa tai tiekunnan perustamiskokouksessa, johon kaikki yksityistien tieosakkaat on kutsuttu jonkun tieosakkaan toimesta 61 §:n mukaista kutsumenettelyä noudattaen. Tiekunnan perustaminen voidaan tehdä myös kiinteistörekisterin pitäjän päätöksellä, jos asian käsitteleminen yksityistietoimituksessa ei ole erityisestä syystä tarpeen.

Tiekunta perustetaan yksityistietoimituksessa tai tiekunnan perustamiskokouksessa, johon kaikki yksityistien tieosakkaat on kutsuttu jonkun tieosakkaan toimesta 61 §:n mukaista kutsumenettelyä noudattaen. *Tiekunnan perustaminen tieosakkaiden pitämässä perustamiskokouksessa edellyttää kokouksessa edustettujen osakkaiden yksimielistä päätöstä.* Tiekunnan perustaminen voidaan tehdä myös kiinteistörekisterin pitäjän päätöksellä, jos asian käsitteleminen yksityistietoimituksessa ei ole erityisestä syystä tarpeen.

50 §

50 §

Yksityistietä koskeva tieto

Yksityistietä koskeva tieto

Tieosakkaan on annettava tiekunnalle tiekunnan hallinnon ja tienpidon järjestämiseksi tarpeelliset tiedot itsestään ja tienkäytöstään. Tieosakkaan on huolehdittava erityisesti osoitetietojensa ja niiden muutosten ilmoittamisesta. Jos tiekuntaa ei ole perustettu, tieosakkailla on oikeus saada yhteisen tienpidon järjestämiseksi tarpeelliset tiedot toisistaan.

(kumotaan 50 § 3 momentti)

50 a §

Osakasluettelo

Tiekunnan toimielimen on pidettävä tiekunnan hallinnon ja tienpidon järjestämiseksi tieosakkaista luetteloa (osakasluettelo), johon merkitään vähintään tieosakkaan nimi ja yhteystiedot. Tieosakkaan on annettava tiekunnalle tätä varten tarpeelliset tiedot itsestään. Tieosakkaan on huolehdittava erityisesti yhteystietojensa ja

Voimassa oleva laki

Ehdotus

niiden muutosten ilmoittamisesta. Jos tiekuntaa ei ole perustettu, tieosakkailla on oikeus saada yhteisen tienpidon järjestämiseksi tarpeelliset tiedot toisistaan.

58 §

58 §

Tiekunnan kokous

Tiekunnan kokous

Tiekunnan kokouksessa on muualla tässä laissa säädetyn lisäksi päätettävä erityisesti:

Tiekunnan kokouksessa on muualla tässä laissa säädetyn lisäksi päätettävä erityisesti:

11) tieoikeuden perustamisesta ennestään olevaan tiehen tai tiekunnan perustaman tieoikeuden lakkauttamisesta;

11) tieoikeuden perustamisesta ennestään olevaan tiehen tai yksittäisen tieoikeuden lakkauttamisesta;

61 §

61 §

Tiekunnan kokouksen koollekutsuminen

Tiekunnan kokouksen koollekutsuminen

Tiekunnan kokouksen kutsuu koolle toimitsijamies tai hoitokunta tai muu tiekunnan säännöissä määritelty taho. Kirjallinen kokouskutsu on toimitettava jokaiselle tieosakkaalle, jonka postiosoite on tiekunnan tiedossa tai joka on ilmoittanut tiekunnalle sähköpostiosoitteen tai muun tietoliikenneyhteyden kutsun toimittamista varten. Tiekunnan säännöissä voidaan määrätä myös muusta täydentävästä tavasta ilmoittaa tiekunnan kokouksen ajankohta. Kokouskutsu on toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja viimeistään kahta viikkoa ennen tiekunnan kokousta. Tiekunnan säännöissä voidaan pidentää lyhyempää määräaika ja lyhentää pidempää määräaika.

Tiekunnan kokouksen kutsuu koolle toimitsijamies tai hoitokunta tai muu tiekunnan säännöissä määritelty taho. Kirjallinen kokouskutsu on toimitettava jokaiselle tieosakkaalle, joka on ilmoittanut yhteystietonsa kutsun toimittamista varten. Muutoinkin kutsu on toimitettava, jos yhteystieto on kohtuudella selvitetävissä. Kokouskutsu kuolinpesälle voidaan toimittaa sille kuolinpesän osakkaalle, joka pitää huolta pesän hallinnosta. Yhteystiedon ilmoitusvelvollisuus on kuolinpesällä. Tiekunnan säännöissä voidaan määrätä myös muusta täydentävästä tavasta ilmoittaa tiekunnan kokouksen ajankohta. Kokouskutsu on toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja viimeistään kahta viikkoa ennen tiekunnan kokousta. Tiekunnan säännöissä voidaan pidentää lyhyempää määräaika ja lyhentää pidempää määräaika.

Vuosikokouksen kokouskutsussa on mainittava ehdotuksesta maksuunpanoluetteloksi sekä kokouksessa päätettävistä tienpitoa koskevista merkittävistä asioista. *Tiekunnan säännöt on*

Vuosikokouksen kokouskutsussa on mainittava ehdotuksesta maksuunpanoluetteloksi sekä kokouksessa päätettävistä tienpitoa koskevista merkittävistä asioista. Ylimääräisen

Voimassa oleva laki

toimitettava tieosakkaille kokouksutsun liitteenä. Ylimääräisen kokouksen kokouksutsussa on mainittava ne asiat, joista kokouksessa päätetään. Ehdotus maksuunpanoluetteloksi on vähintään kahden viikon ajan ennen kokousta pidettävä tieosakkaiden nähtävänä kokouksutsussa ilmoitetussa paikassa tai se on toimitettava tieosakkaille kokouksutsun liitteenä.

Tieosakkaille tulee varata mahdollisuus tutustua edellisen vuosikokouksen jälkeen laadittuihin tiekunnan toimielimen kokouksia ja päätöksiä koskeviin pöytäkirjoihin. Pöytäkirjat on vähintään kahden viikon ajan ennen kokousta pidettävä tieosakkaiden nähtävänä kokouksutsussa ilmoitetussa paikassa.

Jos toimitsijamies tai hoitokunta tai muu tiekunnan säännöissä määritelty taho laiminlyö vuosikokouksen koollekutsumisen tai kieltäytyy kutsumasta tieosakkaita ylimääräiseen kokoukseen, voidaan kokous tieosakkaan hakemuksesta pitää yksityistietoimituksen yhteydessä toimitusinsinöörin johdolla taikka toimivaltainen elinvoimakeskus voi tieosakkaan hakemuksesta, varattuaan toimitsijamiehelle tai hoitokunnalle tilaisuuden tulla kuulluksi, oikeuttaa hakijan kutsumaan tieosakkaat kokoukseen siten kuin 1 momentissa säädetään. Jos edellisen tiekunnan kokouksen koollekutsumisesta ja pitämisestä on kulunut viisi vuotta tai enemmän, tieosakas voi kutsua tiekunnan kokouksen koolle siten kuin 1 momentissa säädetään. (27.6.2025/710)

Ehdotus

kokouksen kokouksutsussa on mainittava ne asiat, joista kokouksessa päätetään. Ehdotus maksuunpanoluetteloksi sekä tieyksikkölaskelma ja tiekunnan säännöt, jos niihin ollaan ehdottamassa muutoksia, on pidettävä tieosakkaiden nähtävänä vähintään kahden viikon ajan ennen kokousta kokouksutsussa ilmoitetussa paikassa. Mainitut asiakirjat on myös pyynnöstä toimitettava tieosakkaan ilmoittamaan posti- tai sähköpostiosoitteeseen. Niiden lähettämisestä postitse saadaan periä toimielimen määräämä kohtuullinen maksu.

Tieosakkaille tulee varata mahdollisuus tutustua edellisen vuosikokouksen jälkeen laadittuihin tiekunnan toimielimen kokouksia ja päätöksiä koskeviin pöytäkirjoihin. Pöytäkirjat on vähintään kahden viikon ajan ennen kokousta pidettävä tieosakkaiden nähtävänä kokouksutsussa ilmoitetussa paikassa. Tieosakkailla on myös oikeus pyynnöstä saada toimitsijamieheltä tai hoitokunnan puheenjohtajalta jäljennökset toimielimen pöytäkirjoista. Ne on toimitettava tieosakkaan ilmoittamaan posti- tai sähköpostiosoitteeseen. Pöytäkirjojen ja liitteiden lähettämisestä postitse saadaan periä toimielimen määräämä kohtuullinen maksu.

Jos toimitsijamies tai hoitokunta tai muu tiekunnan säännöissä määritelty taho laiminlyö vuosikokouksen koollekutsumisen tai kieltäytyy kutsumasta tieosakkaita ylimääräiseen kokoukseen, voidaan kokous tieosakkaan hakemuksesta pitää yksityistietoimituksen yhteydessä toimitusinsinöörin johdolla taikka toimivaltainen elinvoimakeskus voi tieosakkaan hakemuksesta, varattuaan toimitsijamiehelle tai hoitokunnalle tilaisuuden tulla kuulluksi, oikeuttaa hakijan kutsumaan tieosakkaat kokoukseen siten kuin 1 momentissa säädetään. Jos edellisen tiekunnan kokouksen koollekutsumisesta ja pitämisestä on kulunut viisi vuotta tai enemmän, tieosakas voi kutsua tiekunnan kokouksen koolle siten kuin 1 momentissa säädetään. Tieosakkaalla on tässä momentissa tarkoitetuissa tapauksissa oikeus saada

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Mitä 1–3 momentissa säädetään tieosakkaasta, koskee myös muita asianosaisia, joiden asiaa tiekunnan kokouksessa käsitellään.

käyttöönsä kokouksen koollekutsumiseksi tarvittavat tiekunnan asiakirjat mukaan lukien jäljennös 50 a §:ssä tarkoitetusta osaksluettelosta.

Mitä 1–3 momentissa säädetään tieosakkaasta, koskee myös muita asianosaisia, joiden asiaa tiekunnan kokouksessa käsitellään.

62 §

62 §

Tiekunnan kokouksen pöytäkirja

Tiekunnan kokouksen pöytäkirja

Kaikilla tieosakkailla ja muilla, joita kokouksessa käsitellyt asiat koskevat, on oikeus pyynnöstä saada toimitsijamieheltä tai hoitokunnan puheenjohtajalta *ote tai oikeaksi todistettu* jäljennös pöytäkirjasta.

Kaikilla tieosakkailla ja muilla, joita kokouksessa käsitellyt asiat koskevat, on oikeus pyynnöstä saada toimitsijamieheltä tai hoitokunnan puheenjohtajalta jäljennös pöytäkirjasta. *Jäljennös on toimitettava tieosakkaan ilmoittamaan posti- tai sähköpostiosoitteeseen. Pöytäkirjan ja liitteiden lähettämisestä postitse saadaan periä toimielimen määräämä kohtuullinen maksu.*

63 §

63 §

Tiekuntaan kohdistuvat muutokset

Tiekuntaan kohdistuvat muutokset

Kahden tai useamman tiekunnan yhdistämisestä, tiekunnan jakamisesta sekä tiekunnan lakkauttamisesta päätetään yksityistietoimituksessa tai kyseisten tiekuntien päätöksillä. Tie kuntien yhdistäminen ja tiekunnan jakaminen sekä lakkauttaminen voidaan tehdä myös kiinteistörekisterin pitäjän päätöksellä, jos asian käsitteleminen yksityistietoimituksessa ei ole erityisestä syystä tarpeen. Tien tai tienosan liittämistä tiekunnan tiehen voidaan päättää yksityistietoimituksessa tai tiekunnan ja liitettävän tienosan tieosakkaiden sopimuksella.

Kahden tai useamman tiekunnan yhdistämisestä, tiekunnan jakamisesta, *tien tai tienosan erottamisesta tiekunnan tiestä* sekä tiekunnan lakkauttamisesta päätetään yksityistietoimituksessa tai kyseisten tiekuntien päätöksillä. Tie kuntien yhdistäminen, *tien tai tienosan erottaminen tiekunnan tiestä* ja tiekunnan jakaminen sekä lakkauttaminen voidaan tehdä myös kiinteistörekisterin pitäjän päätöksellä, jos asian käsitteleminen yksityistietoimituksessa ei ole erityisestä syystä tarpeen. Tien tai tienosan liittämistä tiekunnan tiehen voidaan päättää yksityistietoimituksessa tai tiekunnan ja liitettävän tienosan tieosakkaiden sopimuksella. *Tiekunta voi kuitenkin tehdä tien tai tienosan erottamista koskevan päätöksen vain, jos kaikki erotettavan*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tienosan tieosakkaat antavat siihen suostumuksensa.

71 §

71 §

Yksityistietoimitus

Yksityistietoimitus

Yksityistietoimituksessa voidaan käsitellä ja ratkaista:

Yksityistietoimituksessa voidaan käsitellä ja ratkaista:

9) 29 §:ssä tarkoitetun oikeuden myöntäminen kiinteistönomistajalle sulkulaitteen asettamiseen;

9) 29 §:ssä tarkoitetun oikeuden myöntäminen kiinteistönomistajalle sulkulaitteen asettamiseen *sekä oikeudettomasti asetetun sulkulaitteen poistettavaksi määrääminen;*

80 §

80 §

Yksityistietoimituksen rekisteröinti

Yksityistietoimituksen rekisteröinti

Jos alueellisessa yksityistietoimituksessa tehtyyn ratkaisuun on haettu muutosta, *alueellisesta yksityistietoimituksesta* voidaan tehdä merkinnät kiinteistörekisteriin muutoksenhausta huolimatta niiden kiinteistöjen osalta, joita muutoksenhaku ei koske. Myös muutoksenhaun kohteena olevien kiinteistöjen osalta *alueellisesta yksityistietoimituksesta* voidaan tehdä merkinnät kiinteistörekisteriin, jos muutoksenhaku ei vaikuta tieoikeuden vahvistamiseen taikka tehtäviin merkintöihin. Kiinteistörekisterin pitäjän on näissä tapauksissa pyydettävä maa- ja metsätalouden ministeriön lupa rekisteröintiin. Asian ratkaisee maa- ja metsätalouden ministeriön puheenjohtaja.

Jos *yksityistietoimituksessa tai* alueellisessa yksityistietoimituksessa tehtyyn ratkaisuun on haettu muutosta, voidaan *toimituksesta* tehdä merkinnät kiinteistörekisteriin muutoksenhausta huolimatta niiden kiinteistöjen osalta, joita muutoksenhaku ei koske. Myös muutoksenhaun kohteena olevien kiinteistöjen osalta voidaan tehdä merkinnät kiinteistörekisteriin, jos muutoksenhaku ei vaikuta tieoikeuden vahvistamiseen taikka tehtäviin merkintöihin. Kiinteistörekisterin pitäjän on näissä tapauksissa pyydettävä maa- ja metsätalouden ministeriön lupa rekisteröintiin. Asian ratkaisee maa- ja metsätalouden ministeriön puheenjohtaja.

89 §

89 §

Yksityistierekisteri

Yksityistierekisteri

Voimassa oleva laki

Jollei tässä laissa toisin säädetä, henkilötietojen salassapitoon ja luovuttamiseen sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) sekä muuhun henkilötietojen käsittelyyn henkilötietolakia (523/1999). Siitä, miten kiinteistötietojärjestelmästä luovutetaan tietoja, säädetään kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain 6 §:ssä.

Ehdotus

Jollei tässä laissa toisin säädetä, henkilötietojen salassapitoon ja luovuttamiseen sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) sekä muuhun henkilötietojen käsittelyyn *tietosuojalakia (1050/2018)*. Siitä, miten kiinteistötietojärjestelmästä luovutetaan tietoja, säädetään kiinteistötietojärjestelmästä ja siitä tuotettavasta tietopalvelusta annetun lain 6 §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .